

ת"פ 57220/05/15 - מדינת ישראל נגד חמזה עבאסי

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 57220-05-15 מדינת ישראל נ' עבאסי(עציר)

בפני כבוד השופט בן-ציון גרינברגר

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

חמזה עבאסי (עציר)

הנאשמים

הכרעת דין

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום (מתוקן) ביום 17.6.15. כתב האישום כולל 15 אישומים, אשר יפורטו להלן, בהם מואשם בעבירות שונות הנוגעות להפרות סדר בסילואן, לרבות זריקת בקבוקי תבערה, זיקוקים ואבנים לעבר כוחות הביטחון ואזרחים יהודים (להלן: "כתב האישום").

עובדות כתב האישום

2. בחלק הכללי לכתב האישום נטען כי החל מסוף חודש יוני 2014 ועד למועד מעצרו, פעל הנאשם במסגרת קבוצה ובה מספר רב של מפרי סדר, במטרה לפגוע באזרחים ובכוחות ביטחון הפועלים בסילואן. הנאשם היה אחראי על תיאום הפרות סדר בין קבוצות שונות של מתפרעים, וכן אסף כסף עבור רכישת זיקוקים ממפרי סדר שפעלו יחד עמו.

אישום מספר 1

3. ביום הירצחו של הנער מחמד אבו-ח'דיר ביום 2.7.14, החליט הנאשם להיערך יחד עם אחרים לביצועה הפרות סדר. הנאשם, יחד עם אחרים, ייצר מספר בקבוקי תבערה, אסף צמיגים ואבנים, במטרה לפגוע בכוחות הביטחון שיסיירו בסילואן.

4. יום או מספר ימים לאחר האירוע המתואר לעיל, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, הנאשם יחד עם מספר רב של מפרי סדר (להלן: "המתפרעים") התארגנו במספר קבוצות והתעמתו עם כוחות הביטחון שהגיעו לסילואן. הנאשם ויתר המתפרעים הבעירו צמיגים, השליכו בקבוקי תבערה, ירו זיקוקים וידו אבנים לעבר רכב משטרה שנסע במקום במהירות ובכוונה לפגוע בו.

5. בגין מעשים אלו הואשם הנאשם בעבירות הבאות:

עמוד 1

סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה - עבירה לפי סעיף 332(2) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "החוק");
ניסיון הצתה - עבירה לפי סעיף 448(א) רישא בצירוף סעיף 25 לחוק; חבלה בכוונה מחמירה - עבירה לפי סעיף
329(א)(2) לחוק; ייצור נשק - עבירה לפי סעיף 144(ב2) לחוק; שימוש פזיז ורשלני בחומר נפץ - עבירה לפי סעיף
338(5) לחוק; ניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות - לפי סעיף 274(א)(1)+(2)+(3) בצירוף סעיף 25 לחוק;
התפרעות - עבירה לפי סעיף 152 לחוק.

אישום מספר 2

6. בימים שלאחר האירוע המתואר באישום מספר 1, במספר מועדים שאינם ידועים במדויק למאשימה, השתתף הנאשם יחד עם אחרים, במספר התפרעויות שכוונו נגד כוחות הביטחון בסילואן, בהן הנאשם ואחרים ירו זיקוקים והשליכו אבנים על הכוחות במטרה לפגוע בהם.

7. באחד או יותר מאירועים אלו, חלק מהאחרים עמדו על גגות בתי השכונה והשליכו לעבר כוחות הביטחון אבנים וטלוויזיות מקולקלות, במטרה לפגוע בהם.

8. באחד האירועים שהתרחש באותה תקופה, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, השליך הנאשם מספר אבנים לעבר רכב "מכת"זית" משטרתי שעמד בסילואן, ממרחק של כ-15-10 מ', בכוונה לפגוע בו. באירוע אחר שהתרחש באותה תקופה, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, השתתף הנאשם בהתפרעות רבת משתתפים, יחד עם עשרות מפרי סדר, שהשליכו בקבוקי תבערה ואבנים לעבר כוחות המשטרה בכוונה לפגוע בהם. הנאשם הבחין בבקבוקי תבערה מוכנים על הקרקע, לקח אחד מהם והשליך אותו לעבר ג'יפ משטרתי שעמד במקום, ממרחק של כ-15 מ', בכוונה לפגוע בו.

9. בגין מעשים אלו הואשם הנאשם בעבירות הבאות:

חבלה בכוונה מחמירה; שימוש פזיז ורשלני בחומר נפץ; ניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות; התפרעות (לפי סעיפי החוק המוזכרים לעיל).

אישום מספר 3

10. במהלך "לילת אלקדר", שבין התאריכים 14.7.24-25, או בסמוך לכך, השתתף הנאשם, יחד עם אחרים, בתהלוכה שיצאה מסילואן לכיוון מסגד אלאקצא. משנעצרה התהלוכה על ידי כוחות הביטחון, הלך הנאשם לביתו וייצר מספר בקבוקי תבערה בכוונה להשליכם לעבר הכוחות.

11. הנאשם הצטרף לחברי הקבוצה במסגרתה פועל בסילואן, כמתואר בסעיף הכללי לכתב האישום, וכן למספר אנשים נוספים שפעלו במסגרת קבוצה אחרת, ויחד השליכו את בקבוקי התבערה, ירו זיקוקים וידו אבנים לעבר רכבי הצבא שפעלו באזור צומת עין אלזזה שבסילואן, בכוונה לפגוע בהם. הנאשם עצמו השליך בקבוק תבערה אחד לעבר רכב המשטרה בכוונה לפגוע בו.

12. בגין מעשים אלו הואשם הנאשם בעבירות הבאות:

חבלה בכוונה מחמירה; ניסיון הצתה; ייצור נשק; שימוש פזיז ורשלני בחומר נפץ; ניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות; התפרעות (לפי סעיפי החוק המוזכרים לעיל).

אישום מספר 4

13. במהלך חודש ספטמבר 2014, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, בשעות הערב, הגיע הנאשם לכיכר בשכונת ראס אלעמוד, ויחד עם מספר אחרים ירה זיקוקים ויידה אבנים לעבר ג'יפ משטרתי שפעל במקום.

14. בגין מעשים אלו הואשם הנאשם בעבירות הבאות:

שימוש פזיז ורשלני בחומר נפץ; ניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות; התפרעות (לפי סעיפי החוק המוזכרים לעיל).

אישום מספר 5

15. ביום 4.10.14, במהלך "עיד אלאדחא", הנאשם, יחד עם אחרים שחלקם היו רעולי פנים, זרק אבנים וצבע על ג'יפ שנסע במהירות גבוהה ובו מאבטחים אזרחיים הפועלים בשכונת סילואן, בכוונה לפגוע בו. כתוצאה מכך נגרם נזק קל לשמשת הג'יפ ולאחת המראות.

16. בגין מעשים אלו הואשם הנאשם בעבירות הבאות:

סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה; היזק בזדון - עבירה לפי סעיף 452 לחוק; התפרעות (לפי סעיפי החוק המוזכרים לעיל).

אישום מספר 6

17. ביום 22.10.14 או בסמוך ליום זה, הנאשם, יחד עם אחרים, הצטייד בזיקוקים במטרה לפגוע בכוחות הביטחון הפועלים בסילואן. הנאשם יחד עם אותם אחרים, ונוספים שהגיעו למקום, ירו זיקוקים וידו אבנים על כוחות הביטחון שפעלו במקום, בכוונה לפגוע בהם.

18. בגין מעשים אלו הואשם הנאשם בעבירות הבאות:

שימוש פזיז ורשלני בחומר נפץ; ניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות; התפרעות (לפי סעיפי החוק המוזכרים לעיל).

אישום מספר 7

19. מספר ימים לאחר האירוע המתואר באישום מס' 6, ביום 24.10.14 או בסמוך לכך, התרחשו עימותים בין מפרי סדר רבים, אשר חלקם רעולי פנים, לבין כוחות הביטחון באזור כיכר עין אלזזה. הנאשם השתתף בעימותים ויחד עם אחרים ירה זיקוקים ויידה אבנים לעבר כוחות הביטחון, בכוונה לפגוע בהם.

20. בגין מעשים אלו הואשם הנאשם בעבירות הבאות:

שימוש פזיז ורשלני בחומר נפץ; ניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות; התפרעות (לפי סעיפי החוק המוזכרים לעיל).

אישום מספר 8

21. ביום 31.10.14 או בסמוך לאחר מכן, התאספו בשכונת סילואן באזור כיכר עין אלזזה מפרי סדר רבים, והחלו

להתעמת עם כוחות הביטחון.

22. לצורך השתתפות הנאשם בעימותים אלו, רכש זיקוקים במטרה לפגוע בכוחות הביטחון. הנאשם השתתף בעימותים, וירה יחד עם אחרים זיקוקים רבים לעבר כוחות הביטחון ויידה לעברם אבנים, בכוונה לפגוע בהם.

23. בגין מעשים אלו הואשם הנאשם בעבירות הבאות:

שימוש פזיז ורשלני בחומר נפץ; ניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות; התפרעות (לפי סעיפי החוק המוזכרים לעיל).

אישום מספר 9

24. ביום 5.11.14 או בסמוך לאחר מכן, הגיע הנאשם יחד עם אחרים לסילואן ויידה אבנים על רכב בו נסעו אזרחים יהודיים הגרים בשכונת סילואן, במטרה לפגוע בהם.

25. בגין מעשים אלו הואשם הנאשם בעבירות הבאות:

ניסיון היזק בזדון - עבירה לפי סעיף 452 ו-25 לחוק; התפרעות (לפי סעיפי החוק המוזכרים לעיל).

אישום מספר 10

26. מספר ימים לאחר 6.3.15, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, התרחשו בסילואן עימותים בין מפרי סדר לבין רכבים של כוחות הביטחון ושל אזרחים ששהו במקום. לצורך השתתפות בעימותים, ייצר הנאשם מספר בקבוקי תבערה באמצעות בנזין ששאב מרכב משפחתו. הנאשם הצטרף למפרי הסדר שנטלו חלק בעימותים. הנאשם ומפרי הסדר השליכו מספר בקבוקי תבערה, ירו זיקוקים ויידו אבנים לעבר רכבי כוחות הביטחון, בכוונה לפגוע בהם.

27. בגין מעשים אלו הואשם הנאשם בעבירות הבאות:

חבלה בכוונה מחמירה; ניסיון הצתה; ייצור נשק; שימוש פזיז ורשלני בחומר נפץ; ניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות; התפרעות (לפי סעיפי החוק המוזכרים לעיל).

אישום מספר 11

28. יום לאחר האירוע המתואר באישום מספר 10, הנאשם יחד עם מספר אחרים, השליך בקבוקי תבערה, ירה זיקוקים ויידה אבנים לעבר רכב בו נסעו אזרחים יהודיים הגרים בשכונת סילואן, בכוונה לפגוע בהם.

29. בגין מעשים אלו הואשם הנאשם בעבירות הבאות:

חבלה בכוונה מחמירה; ניסיון הצתה; שימוש פזיז ורשלני בחומר נפץ (לפי סעיפי החוק המוזכרים לעיל).

אישום מספר 12

30. ביום 3.4.15, סמוך לשעה 20:30, הגיע הנאשם יחד עם אחרים (להלן: "החבורה") לצומת עין אלזזה, כשהם רעולי פנים ומצוידים בזיקוקים, אבנים ובקבוקי תבערה בכדי לתקוף את כוחות הביטחון המסיירים במקום.

31. כאשר ג'יפ משטרתי הגיע לכיכר, החלה החבורה ובכללה הנאשם לידות לעבר הג'יפ בקבוקי תבערה ממרחק קצר. בקבוקי התבערה פגעו בחלקו הקדמי של הג'יפ, התנפצו סמוך לשמשה הקדמית וחלקו האחורי של הג'יפ החל לעלות באש. בעודו עולה בלהבות, החל הג'יפ להתקדם בנסיעה איטית בניסיון לעזוב את המקום. בשלב זה המשיכו הנאשם והחבורה לידות לעבר הג'יפ בקבוקי תבערה, לירות לעברו זיקוקים ולהשליך לעברו אבנים וחפצים נוספים. כתוצאה מן האירועים נגרם לג'יפ נזק כבד.

32. בגין מעשים אלו הואשם הנאשם בעבירות הבאות:

הצתה - עבירה לפי סעיף 448(א) רישא; חבלה בכוונה מחמירה; ניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות; התפרעות (לפי סעיפי החוק המוזכרים לעיל).

אישום מספר 13

33. בסמוך ליום 16.4.15 ייצר הנאשם שני בקבוקי תבערה. הנאשם הגיע לכיכר עין אלזזה, הצטרף למספר אחרים, ויחד השליכו מספר בקבוקי תבערה לעבר רכב אבטחה בו נסעו אזרחים יהודיים המתגוררים בשכונת סילואן. כתוצאה מכך נגרם נזק לשמשת הרכב.

34. בגין מעשים אלו הואשם הנאשם בעבירות הבאות:

חבלה בכוונה מחמירה; ניסיון הצתה; ייצור נשק (לפי סעיפי החוק המוזכרים לעיל).

אישום מספר 14

35. ביום 16.4.15 או בסמוך לכך, הנאשם הצטרף אל מפרי סדר שהגיעו לאזור כיכר עין אלזזה שבסילואן, במטרה להתעמת עם כוחות המשטרה. הנאשם יחד עם מפרי הסדר, השליך בקבוקי תבערה ויידה אבנים לעבר ג'יפ משטרה שפעל במקום, בכוונה לפגוע בו.

36. בגין מעשים אלו הואשם הנאשם בעבירות הבאות:

חבלה בכוונה מחמירה; ניסיון הצתה; התפרעות (לפי סעיפי החוק המוזכרים לעיל).

אישום מספר 15

37. ביום 2.5.15, הנאשם הגיע לאזור ככר עין אלזזה והצטרף למפרי סדר שהתאספו והתעמתו עם כוחות הביטחון. הנאשם, יחד עם אחרים שחלקם רעולי פנים, השליך מספר בקבוקי תבערה לעבר רכב אבטחה של תושבים יהודיים המתגוררים בסילואן, אשר נסע בכביש, בכוונה לפגוע בו.

38. בגין מעשים אלו הואשם הנאשם בעבירות הבאות:

ניסיון הצתה; סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה; חבלה בכוונה מחמירה; התפרעות (לפי סעיפי החוק המוזכרים לעיל).

תשובה לכתב האישום

39. בתשובה לכתב האישום, הנאשם הכחיש את העובדות והעבירות המיוחסות לו. לגבי אישום מספר 3 בלבד, הודה בהשתתפותו בתהלוכה ובעובדה כי כוחות הביטחון עצרו אותה.

הראיות בתיק

40. מטעם התביעה הוגשו הראיות דלהלן:

1/ ת - הודעת הנאשם מיום 11.5.15; ת/2 - הודעת הנאשם מיום 18.5.15; ת/3 - הודעת הנאשם מיום 20.5.15; ת/4 - הודעת הנאשם מיום 29.5.15; ת/5 - הודעת הנאשם מיום 28.5.15; ת/6 - דו"ח פעולה מיום 3.7.14; ת/7 - דו"ח פעולה מיום 3.7.14; ת/8 - דו"ח פעולה מיום 4.7.14; ת/9 - דו"ח אירועים מלא מיום 4.10.14; ת/10 - דו"ח פעולה מיום 24.10.14; ת/11 - דו"ח פעולה מיום 16.4.15; ת/12 - הודעת אכרם חטיב מיום 19.4.15; ת/12א - מזכר מיום 19.4.15; ת/12ב - דיסק (תיעוד האירוע שבאישום 12); ת/13 - דו"ח פעולה מיום 2.5.15; ת/14 - הודעת עבד אלכרים שיוחי מיום 21.9.14; ת/15 - הודעת פואד קאק מיום 16.4.15; ת/16 - הודעת פואד קאק מיום 20.4.15; ת/17 - הודעת מחמוד עאשור מיום 3.6.15; ת/18 - הודעת מחמד אבו סארה מיום 26.5.15.

41. כן העידו מטעם המאשימה: רס"ל עלא טפלה (פרוטוקול מיום 19.10.15 עמוד 8 ואילך); רס"מ אריסן סעיד (פרוטוקול מיום 19.10.15 עמוד 22 - 26); עבד אלכרים שיוחי (פרוטוקול מיום 22.10.15 עמוד 30 - 43); פואד קאק (פרוטוקול מיום 22.10.15 עמודים 52 - 44); מחמוד אשור (פרוטוקול מיום 22.10.15 עמודים 52-62); מחמד אבו סארה (פרוטוקול מיום 2.11.15 עמודים 63 - 74).

42. מטעם ההגנה הוגשו הראיות דלהלן:

1/ - פרוטוקול מיום 21.5.15 בתיק מ"י 17139-05-15 מדינת ישראל נ' עבאסי; נ/2 - זכ"ד מיום 10.5.15 שעה 09:50; נ/3 - זכ"ד מיום 10.5.15 שעה 13:30; נ/4 - זכ"ד מיום 10.5.15 שעה 13:55; נ/5 - זכ"ד מיום 10.5.15 שעה 16:35; נ/6 - זכ"ד מיום 11.5.15 שעה 10:15; נ/7 - זכ"ד מיום 17.5.15 שעה 13:15; נ/8 - זכ"ד מיום 17.5.15 שעה 13:45; נ/9 - זכ"ד מיום 17.5.15 שעה 18:15; נ/10 - זכ"ד מיום 18.5.15 שעה 18:05; נ/11 - זכ"ד מיום 18.5.15 שעה 17:20; נ/12 - זכ"ד מיום 21.5.15 שעה 13:20.

43. מטעם ההגנה העיד הנאשם (פרוטוקול מיום 2.11.15 עמוד 76 - 93).

44. הצדדים נשאו סיכומים בעל-פה וביקשו השלמת טיעונים בכתב. קצבתי לב"כ הנאשם זמן להגשת ההשלמה וזכות תגובה למאשימה. אלא שב"כ הנאשם לא הגיש את ההשלמה במועד, ועל כן המאשימה הגישה השלמה קצרה בהמשך לנטען בדיון בעל-פה. לאחר מכן, הגיש הנאשם השלמת טיעון והפניות באריכות. המאשימה לא הגישה תגובה לאמור.

45. כן, ביום 27.1.16 הגיש ב"כ הנאשם בקשה להשלמת סיכומים נוספת ונעתרתי לבקשה. בבקשה זו נטען כי בשלושה מן האישומים (אישומים 1, 5, 15) מיוחסת לנאשם עבירת סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה על פי סעיף 332(3) לחוק, כאשר סעיף זה נמחק בתיקון 119 לחוק מיום 29.7.15. לפיכך, נטען כי אין להרשיע את הנאשם בגין עבירה זו.

46. אתייחס לטענות הצדדים להלן, יחד עם הדיון בראיות.

דיון והכרעה

47. לשיטת המאשימה, הראיה המרכזית בתיק זה היא הודעותיו של הנאשם במשטרה, בהן הודה במעשים
עמוד 6

המיוחסים לו. לטענתה, יש להעדיף את הודיות החוץ על פני עדותו בבית המשפט, כאשר לטענת המאשימה הוגשו לבית המשפט ראיות נוספות המקיימות את התוספת הראייתית של "דבר מה נוסף" הנדרשת להודעת הנאשם.

48. המאשימה טוענת כי למעשה אין מחלוקת שהודעות הנאשם בשב"כ ובמשטרה נגבו ממנו באופן חופשי ומרצון. כמו כן, לדבריה אין מחלוקת על עצם קיומם של האירועים נשוא כתב האישום, לפחות באשר לרוב האירועים בהם קיימים דו"חות פעולה. לטענתה, המחלוקת מתמקדת בשאלה האם הודעתו המרכזית של הנאשם מיום 18.5.15, בה תיאר את הקמת "קבוצת עין אלונה" ועמד על התפקיד שהוא נטל בקבוצה וחלקה בהתפרעויות, היא הודעת אמת אם לאו.

49. המאשימה מוסיפה וטוענת שהודעת הנאשם סדורה ומפורטת, והיא מבחינה בין האירועים השונים המעוגנים בזמן ובמקום, תוך הסתמכות על אירועים שנחרטו בזיכרונו בסמוך לאחר שהתרחשו. ב"כ המאשימה הגיש טבלה הערוכה לפי האישומים השונים, בה פירוט הראיות המרכזיות המהוות תוספת ראייתית להודעת הנאשם. ההודעות של עדי התביעה שהשתתפו אף הם בהתפרעויות עשירות בפרטים, וישנם פרטים מוכמנים בהודעות שלהם שגם הנאשם מציין אותם, והם מהווים דבר מה נוסף או חיזוק ראייתי משמעותי ביותר.

50. אשר לאמינות ההודעות מפנה המאשימה גם לעדויות חוקרי המשטרה גובי הודעות הנאשם, וכן לעובדה כי בהודעות ניתן לראות שהנאשם הוסיף או שינה מעט פרטים ממה שאמר בחקירת השב"כ. גובי ההודעות מצינים זאת, ולא נצמדים רק לעדותו בזיכרון הדברים, דבר המלמד על אמינות הודעותיו.

51. ב"כ המאשימה טוען כי יש לייחס משקל אפסי לעדותו של הנאשם בבית המשפט. עדותו רוויה בסתירות, שקרים ותמיהות. רוב טענותיו נוגעות ללחץ שהופעל עליו בחקירה, ואלו טענות אשר היו מתאימות למשפט זוטא. נטען כי עדותו לא פוגמת במהימנות הודעתו במשטרה.

52. ב"כ הנאשם מציין כי אין לו טענות של משפט זוטא, אך הוא סבור כי בחקירת שב"כ ובחקירה המשטרתית נפלו פגמים, המביאים לכך שמשקל ההודעה נמוך יותר. לטענתו, חקירת המשטרה המתבצעת בסמוך לאחר חקירת שב"כ היא מהלך טכני ביותר, המתבסס על אותם זכ"דים מחקירת שב"כ, שהיא החקירה האמתית. גובי החקירה המשטרתית העידו על נתק גמור בינם לבין מכלול החקירה. הם אינם חלק מצוות החקירה המטפל בתיק ולא מפעילים שיקול דעת בנוגע לאופן התנהלות החקירה בשב"כ, ולמעשה, החקירה המשטרתית אינה אלא העתק של הזכ"ד, כאשר מראש מבקשים מחוקרי המשטרה לגבות הודעה שפרטיה מופיעים בזכ"ד. עוד נטען כי מבחינה סובייקטיבית, הנאשם אינו מבחין בהבדל בין חקירת שב"כ לחקירת המשטרה.

53. על בסיס האמור טוענת ההגנה כי כל פגם ראייתי שנופל בחקירות שב"כ משליך מבחינה ראייתית גם על ההודעות שנגבו על ידי השוטרים ויש לייחס את אותם הפגמים גם להודעות הללו. הפגמים לשיטת ההגנה הם שתילת מידע בפיו של הנאשם, והפעלת לחץ להודות, בדרך של שאילת שאלות בסגנון "האם הנאשם מעוניין להתקדם בחקירה אם לאו". לשיטת ההגנה, פגמים אלו הובילו לכך שהנאשם אישר דברים שאמרו לו חוקרי שב"כ שאינם נכונים, וכן סיפר דברים שאינם נכונים. ראיה לכך היא שהנאשם סיפר על אירוע בו השתתף ביום בו הייתה הפסקת חשמל בסילואן (17.4.15), כאשר על פניו, הפרטים דומים מאוד לאירוע נשוא סעיף 13 לכתב האישום, שמתוארך ליום קודם לכן 16.4.15; אבל לאירוע מיום 16.4.15 יש דו"ח פעולה של המשטרה, ואילו ל-17.4.15 אין דו"ח פעולה. מכאן מבקש ב"כ הנאשם ללמוד שאין תימוכין לדברי הנאשם לגבי ה-17.4.15, וכי הוא המציא את האירוע; וכיוון שאין לו תימוכין, הדבר לא בא לידי ביטוי בכתב האישום. מכאן מסיק ב"כ הנאשם מסקנה נוספת, אותה הוא למד גם מחלק מאמרות הכתב של עדי התביעה 1-4, והיא שיש בעיה עם התיארוכים בכתב האישום והנאשם הודה לחינם בדברים ובמידע ששתלו לו החוקרים.

עדות הנאשם

54. בעדותו הראשית טען הנאשם כי בחקירת שב"כ לחצו עליו להגיד דברים שלא עשה "כאילו לחצו עלי באיומים, על המשפחה שלי, אם אני לא אומר את הדברים, אז הם יביאו את המשפחה ויעשו, כאילו שיעצרו אותם וישימו אותם בצינוק". הנאשם הוסיף וטען כי לאחר מספר ימים בחקירת שב"כ, הייתה הפסקה בחקירה והעבירו אותו לבאר שבע שם ישב עם מדובבים כהגדרתו. לטענתו, המדובבים איימו עליו שאם לא יודה במה שעשה הם יפרסמו בכפר שלו שהוא משתף פעולה עם המדינה. הנאשם סבר כי מדובר בערבים "בצד שלו" והתחיל לענות כדי לחלץ עצמו מהאיומים (עמוד 77 שורות 9 - 32, עמוד 78). אציין כי מטעם ההגנה הוגש פרוטוקול מדיון מעצר מיום 21.5.15, שם ביקש לומר לביהמ"ש באמצעות עוה"ד כי חש מאוים בקרבת עצורים אחרים (נ/1).

55. הנאשם העיד כי לאחר שהיה אצל המדובבים, חזר לחקירת השב"כ והחוקרים שאלו אותו שאלות אך ענו בעצמם, ולא נתנו לו הזדמנות להשיב (עמוד 80 שורות 21 - 22). בהמשך טען שהחוקרים איימו עליו שהוא צריך להודות בדברים, ובהמשך אמר, "מרוב ששאלו אותי שאלות, אני לא התמקדתי, לא הייתי מרוכז מה שאלו אותי בדיוק" (עמוד 80 שורות 27 - 31, עמוד 1 שורות 7 - 8). לדבריו, בניגוד למה שנאמר כי כשהשוטרים חקרו אותו היה רק השוטר נכח בחקירה, העובדה היא שחוקר שב"כ המכונה חזי נכנס כל שתי דקות ואיים עליו שאם לא יגיד בדיוק את מה שרשום במסמכים, הוא יזרוק אותו לצינוק עוד פעם (עמוד 81 שורות 16 - 27). למעשה, הנאשם הכחיש שבכלל השתתף בהתפרעויות (עמוד 82 שורות 18 - 20).

56. בחקירתו הנגדית עלו סתירות פנימיות רבות, כמו גם סתירות בין הודעותיו במשטרה לבין עדותו, מבלי שניתן עליהן הסבר מספק.

57. הנאשם נשאל האם נכון שמכת"זית פגעה בבת דודה שלו אשר עמדה בבית ליד החלון. בהתחלה השיב בשלילה, ואחר כך השיב בחיוב כי היא נפגעה אבל הוא לא זוכר במאה אחוז. יחד עם זאת הכחיש הנאשם שזרק אבנים לאחר מכן. לטענתו, חוץ מדבריו לגבי בת דודו שלו שנפגעה, כל מה שאמר בחקירות המשטרה וחתם איננו נכון (עמוד 88 שורות 28 - 30), כאשר תוך כדי הכחשתו הגורפת קרץ בעינו, ועשה רושם כי לא התכוון ברצינות לדבריו. בהמשך אישר שיש לו רכב סיטראן בצבע לבן (עמוד 88 שורות 14 - 19) (במשטרה הודה כי מהרכב הזה שאב בניזן להכנת בקבוקי תבערה).

58. לאחר שהנאשם העיד כי הדברים שאמר במשטרה לא היו נכונים, טען שכלל לא אמר במשטרה שיש שלוש חוליות בסילוואן. לדבריו, יכול להיות שהביאו את המידע מתוך המסמכים של המדובבים, אבל הוא לא אמר את זה (עמוד 89 שורות 1 - 7).

59. אשר למניע למעשיו על פי כתב האישום, בחקירות השב"כ ובהודעותיו במשטרה אמר מספר פעמים כי המניע הוא הזדהות עם ילדי עזה ומניעים אידיאולוגים נוספים (יפורטו להלן); בעוד שבעדויות בבית המשפט טען שלא היה לו קשה לראות את "הילדים הקטנים נשרפים בעזה", כפי שנטען, אלא שהרגיש "רגיל" כשראה את זה, "כמו סרט אקשן" (עמוד 89 שורות 27-32, עמוד 90 שורות 1-8).

60. הנאשם גם התחכם בעדותו. למשל, הוא נשאל מספר פעמים האם מכיר מישהו מסוים והוא השיב בדרך של שאלה לב"כ המאשימה האם הוא מכיר אותו (עמוד 90); הנאשם נשאל האם ביום העשרים ושבע לרמאדן ראה תהלוכה והשיב "אלוהים יודע".. "כאילו מה עכשיו אני אזכור לפני שנתיים" (עמוד 91 שורות 22-25); כאשר הפרט היחיד בו הודה במסגרת תשובתו לכתב האישום הוא השתתפותו בתהלוכה זו. הנאשם אף השיב כהצדקה לחוסר זיכרון, כי "לא זוכר מה אכלתי אתמול". הנאשם התחמק בתשובותיו, גם על שאלות כלליות שלא מפלילות אותו, כמו באשר לקיומה של תהלוכה או סגירת מסגד אל אקצא. הנאשם נשאל האם יודע מי זה עבד אל רחמן שלודי (באותה תקופה

שלודי ביצע פיגוע ונהרג במהלכו, כאשר הנאשם התייחס אליו בחקירתו ותיארוך אירועים לפי יום מותו ויום החזרת הגופה (להלן: "שלודי"). הנאשם השיב "יש הרבה" בשם הזה, ובהמשך הכחיש שהתייחס לשלודי בחקירה וטען שהשב"כ אמר את זה, והכחיש היכרות עם שלודי (עמוד 91 שורות 30 - 32, עמוד 92 שורות 1 - 3). תשובתו תמוהה ביותר, בהתחשב בכך שבהודעות שאר העדים המעורבים באירועים, אותן אפרט להלן, המוות של שלודי נתפס כאירוע משמעותי אשר היווה "צידוק" להתפרעויות.

61. עוד טען הנאשם כי אינו זוכר האם אסף כסף לצדקה מחנויות והכחיש שאסף כסף לקנות זיקוקים; כאשר בהמשך טען, "אני אפילו לא אספתי כסף, הדבר הזה אני פעם ראשונה שומע עליו" (עמוד 92 שורות 12 - 17). תשובה זו לא אפשרית, שכן גם אם לשיטתו לא אמר בחקירות את הדברים המיוחסים לו, לפחות שמע את הטענה מחוקרי השב"כ או המשטרה, כאשר פרט זה מופיע בזכ"ד ובהודעות.

62. סופו של דבר, עדות הנאשם הותירה רושם לא אמין, מלאה בסתירות ותמיהות. הנאשם לא שכנע בטענותיו שכל מה שנמצא בהודעות המשטרה אינם אלא דברי שב"כ שהם הכניסו לעדותו וכי הוא כלל לא אמר את הדברים, כאשר הוא נחקר חמש פעמים במשטרה וחתם על כל ההודעות שנרשמו מפיו. כן טענתו כי כלל לא השתתף בהתפרעויות סותרת את הודעות עדי התביעה שהשתתפו בהתפרעויות אלו ואחרות ואשר הפלילו אותו, אליהן אתייחס להלן.

63. מכאן אעבור לדון בהודעות הנאשם ובמשקלן הראייתי.

הודעות הנאשם

64. בית המשפט העליון נתן דעתו באשר לביסוס הרשעה על הודעות חוץ של הנאשם, בהן הודה במיוחס לו. ראו למשל ע"פ 2404/09 אלחמידי נ' מדינת ישראל (1.9.09) (להלן: "פס"ד אלחמידי"):

שני מבחנים - פנימי וחיצוני - נועדו להתמודד עם החשש מפני הודאות שווא שמסר הנאשם בחקירתו. המבחן הראשון הוא פנימי להודאה, ועל פיו אנו מעריכים את משקלה של ההודאה גופה לאור סימני האמת המתגלים ממנה. על טיבו של מבחן זה עמד חברי הנשיא ברק באחת הפרשות, ובין 'סימני האמת' מנה את הגיונה או חוסר הגיונה של הגרסה שמסר הנאשם בהודאתו, 'סידורם או בלבולם של הפרטים הנמסרים בה וכיוצא בהם סימנים של שכל ישר המביאים אדם בר דעת להתייחס לדברי זולתו באימון', וכן אם מדובר בגרסה 'קוהרנטית' השזורה בהגיון פנימי משלה ושדבריה סדורים, או שמא הגרסה מבולבלת, מקוטעת וללא קשר הגיוני'...

65. על פי הזכ"דים שהוגשו, הנאשם נחקר ע"י השב"כ תשע פעמים, בעוד שמסר חמש הודעות לחוקרי המשטרה. בהודעה מיום 11.5.15 (ת/1) הודה הנאשם במעורבותו בשלושה אירועים נשוא כתב האישום, ובהודעה מיום 18.5.15 (ת/2), הנתפסת כהודעה המרכזית, הודה ברוב האירועים הנוספים שבכתב האישום, וחשף את מבנה החוליות שתיאמו ביניהן הפרות סדר בסילואן. בהודעה מיום 28.5.15 נשאל האם כל הפרטים שמסר בעדויות היו נכונים, והנאשם השיב בחיוב. כן אישר סרטוני וידאו שהוצגו לו, המעידים על השתתפותו בעימותים ואת עמדתו האידיאולוגית-פוליטית.

66. בהודעותיו השונות פירט הנאשם את המניעים לפעולות בהן הוא מואשם, כדלקמן: הזדהות עם ילדי עזה בעקבות מבצע צוק איתן, יחסו נגד "מתנחלים" שכל יום "לוקחים בית ועוד בית" בסילואן, הזדהות עם משפחת אבו ח'דיר ו"שהידים" נוספים, התנגדותו למדינה, סגירת מסגד אל-אקצא לתפילות והתנגדות לתפילות יהודים בהר הבית (ראו למשל, הודעה מיום 18.5.15 שורות 10 - 14, 381 - 384; הודעה מיום 28.5.15 שורות 53 - 62).

67. הנאשם מעיד בהודעותיו בצורה מפורטת על האירועים נשוא כתב האישום, והתרשמותי היא כי אין מדובר בתיאור טכני בלבד על בסיס פרטים ש"הושטלו". למשל, בהודעה מיום 11.5.15 החל משורה 6 מתאר הנאשם את הפרת הסדר ביום רצח מוחמד אבו ח'דיר (חלק מאישום מספר 2):

"... וזה היה ברמאדן השעה הייתה בערך 20:30-21:00 אני יצאתי למסגד "צאלח אעוור" שבעין אלזזה כדי להתפלל, ובדרך ליד המסגד ראיתי אנשים שמיידיים אבנים לעבר המשטרה ושמעתי קולות של רימונים וזיקוקים ודברים כאלה, ברגע זה ומתוך תמיכה החלטתי להצטרף לאלה שמיידיים, כיסיתי את הפנים שלי בחולצה בצבע שחור כדי שלא יזהו אותי ונשארתי עם הגופייה השחורה, היו בערך 40 איש שזורקים מולטובים ואבנים לעבר המשטרה אני התקרבות אליהם וראיתי שיש לידם של שפת הגדר 8 מולטובים מוכנים עם סמרטוט ובנזין, אני לקחתי מולטוב אחד שמיוצר מבקבוק תפוזינה זכוכית והדלקתי אותו בעזרת המצית שלי וזרקתי אותו לעבר המשטרה ולעבר הג'יפ של המשטרה במיוחד שהוא מסוג טויוטה בצבע לבן כתוב עליו "משטרה" ועל הזכוכיות יש רשת ברזל. המולטוב שאני זרקתי פגע בקיר שליד הג'יפ 5 מטר בערך והתפוצץ ולאחר מכן אני ברחתי הביתה" (שורות 6-15)

כן ניתן למצוא תיאורים מפורטים, למשל, בעדות הנאשם על זריקת האבנים על המכ"תזית בעקבות פגיעת בת-דודתו (הודעה מיום 11.5.15 שורות 22-39, מתייחסת לחלק מאישום מס' 2);

בהודעה מיום 18.5.15 שורות 192 - 209 שם תיאור מפורט של אירוע זריקת בקבוקי תבערה בחודש מרץ 2015 בסמיכות ליום האדמה ביום שישי, בו נשרף הג'יפ המשטרתי בשמשה הקדמית (אישום מס' 12);

בהודעה האמורה מתאר הנאשם (בשורות 210 - 218) את האירוע של זריקת בקבוקי תבערה על רכב מתנחלים מרצדס לבנה, שלושה ימים לאחר מעצרו של חבריו פואד קאק ועלי דענה (אישום מס' 13).

יוער, כי הנאשם מציין שם שהוא הכין שני בקבוקי תבערה, ולגבי חקירת שב"כ אומר, "אני בחקירה אמרתי **שסלאח הביא את המולטוב אבל אני התבלבלתי**" (שורה 218). אמירה זו מלמדת על שיקול דעת שהפעיל הנאשם בחקירה המשטרית, ועל האבחנה שביצע בין שתי החקירות, ובמיוחד כשלא העיד באופן אוטומטי לפי מידע שנמסר לו בחקירת שב"כ, אלא לפי זכרונו.

68. ככלל, הנאשם מתאר את האירועים בהם הוא מואשם לפי אירועים שהתרחשו באותה העת: ביום הירצחו של מוחמד אבו ח'דיר (כאשר לפי עדותו, מאז החלה ההתארגנות של הפרות הסדר בה היה מעורב); ברמאדן; בליל אלקאדר ברמאדן; בחג אל אדחא; לאחר פיגוע הדריסה של שלודי; לאחר החזרת הגופה של שלודי; אחרי הירי ביהודה גליק; אחרי הפיגוע של אברהים אלעקארי, אחרי פיגוע הדריסה של מחמד סלאימה; יום שישי בחודש מרץ 2015 בסמיכות ליום האדמה; חודש אפריל שלושה ימים לאחר מעצרו של פורד קאק ועלי דענה; ביום העצמאות; שבועיים לפני שעצרו את הנאשם. אופן תיאור האירועים ע"י הנאשם מחזק את אמינות הודעתו.

69. הנאשם מוסר פרטים בהודעותיו, תוך שהוא מציין שהוא מעיד "לפי מה שהוא זוכר" (למשל, הודעה מיום 18.5.15 שורה 168); ואכן ניכר בפרטים שהוא מוסר שאינו מגזים או "מתהדר" במעשים שלא ביצע. למשל, לגבי אישום מס' 10 העיד כי הוא הכין את בקבוקי התבערה אך לא יידה אותם וירה זיקוקים, בעוד אחרים יידו את בקבוקי התבערה (שם, שורות 166-171). שם הוא גם מציין כי ירו בלוק זיקוקים שנשאר להם מאירוע קודם (אישום מספר 8), לאחר שרכש זיקוקים ב-400 ₪ בצור באהר. כן ישנם פרטים שהנאשם מציין שהוא לא יודע אותם; למשל, כאשר העיד שנזרקו בקבוקי תבערה אך הוא אינו יודע מי זרק אותם (שם, שורות 161 - 162), וכי הוא לא זוכר מאיזה חנות קנה זיקוקים (שם, שורות 154 - 155). כל אלה מחזקים את אמינות הודעתו.

70. מכאן, שאיני מקבל את טענת ההגנה כי ניכר שהחקירה המשטרתית הייתה טכנית בלבד לאחר חקירת השב"כ, ושבחקירת השב"כ הושתלו לו פרטים אותם "דקלם" בחקירות השב"כ ובחקירות המשטרתית שלאחר מכן. עוד אוסיף, שאין להתעלם מן העובדה שההגנה בחרה שלא להזמין לעדות את חוקרי השב"כ - כאשר היא יכולה לעשות כן - במטרה לנסות ולהוכיח את טענותיה לגבי שתילת המידע אצל הנאשם והפעלת לחץ כזה או אחר.

71. על בסיס המפורט לעיל, התרשמתי כי הנאשם מסר בהודיותיו גרסה קוהרנטית השזורה בהגיון פנימי משלה, תוך נימוק המניעים למעשים, ואשר ניכרים ממנה אותות אמת לאור ריבוי הפרטים וזיכרון תאריכי האירועים לפי אירועים מהותיים עבור הנאשם אשר אירעו במועדים סמוכים.

72. יתירה מזאת, חשוב לציין שוב כי הנאשם נחקר חמש פעמים ע"י חוקרי משטרה, ואף נשאל בחקירתו ביום 28.5.15 האם כל הפרטים שמסר בחקירותיו נכונים, והשיב בחיוב. אין המדובר בהודעה משטרתית אחת בלבד לאחר חקירת שב"כ. לנאשם היו מספר הזדמנויות להרהר במידע שמסר, ולחזור בו באם לשיטתו המידע שמסר לא היה נכון (וזאת אף אם היה מנוע מפגש עם עו"ד עד תום חקירתו בשב"כ מיום 17.5.15, בה מסר את עיקר המידע נשוא כתב האישום). אף יצוין, כי בחקירת השב"כ האחרונה, לפי זכ"ד מיום 21.5.15, אמר הנאשם כי החוקרים יודעים שיש דברים שאמר בחקירה שלא ביצע אותם בפועל; ברם, לאחר שהחוקרים אמרו לו כי ביצעו בדיקות לדברים שמסר והשוו אותם לדברי חבריו, חזר בו הנאשם, אישר שכל מה שאמר הוא נכון, והוסיף שהוא אינו מעוניין לחזור בו מהדברים שאמר וכי אכן ביצע את כל הפעולות שפירט.

73. גם לגופו של עניין, טענת ב"כ הנאשם כאילו שהחקירה המשטרתית המתבצעת לאחר חקירת שב"כ הינה טכנית בלבד, וחוקרי המשטרה אינם מעורבים בחקירה עצמה, מעוררת תמיהה, בהיותה ניסיון לערער על דרך פעולה מושרשת המקובלת בבתי המשפט מזה שנים. שב"כ חוקר עבירות ביטחוניות, ובתום חקירתו הוא מעביר את החשוד לחקירה משטרתית - אם לגביית הודאה ואם להכחשה. אין לתמוה מדוע חוקרי המשטרה אינם מעורבים בחקירות ראשוניות אלו, שהרי זה תפקידו של השב"כ. אמנם, ב"כ הנאשם מפנה לע"פ 6613/99 סמירק נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 529 (4.3.02) לשם ביסוס טענתו כי ההודעה המשטרתית הינה מהלך טכני בלבד המעניק צביון ראייתי לאמרות הנגבות בפני חוקרי שב"כ, וכי על כן אין להתייחס אליהן במנותק מחקירות השב"כ. אלא, שבפס"ד סמירק האמור הבחין בית המשפט הבחנה ברורה בין חקירת השב"כ (שם לא היה לה תיעוד בכתב והיו בה פגמים נוספים, שלא קיימים בעניינו) לבין חקירת המשטרה, וחרף הפגמים שנמצאו בחקירת השב"כ, מסתמך הוא על ההודעה שנמסרה לחוקר משטרה מיד לאחר חקירת השב"כ, כאשר היא כשלעצמה עמדה בכללי החקירה הנדרשים (שם, עמוד 551; ראו גם, בג"ץ 1969/07 עויאס נ' בית המשפט הצבאי בשומרון (13.3.07)).

74. ב"כ הנאשם כותב בסיכומיו כי המדיניות השיפוטית הנוהגת, המנתקת בין חקירת שב"כ להודעה במשטרה, היא שגויה. אין בידי לקבל טענה זו. סבורני כי ההבחנה בין חקירת שב"כ לחקירת משטרה סמוכה הינה נכונה, ודאי כאשר אין חולק כי ההודעה המשטרתית ניתנה באופן חופשי ומרצון, וכי אף בחקירת השב"כ לא הופעלו אמצעים פסולים. גם אם חוקרי המשטרה שואלים על בסיס זכ"ד שניתן להם בתום חקירת השב"כ, ונדרשים לגבות עדות בהתאם לפרטים המופיעים בו, הרי מוטלת על חוקרי המשטרה החובה לוודא שהחקירה שהם עורכים מתקיימת לפי הכללים הקבועים לניהול חקירות, וכי הנחקר מוסר הודאה מרצונו החופשי. הנאשם הוא זה שמשיב לשאלות כדוגמת "מה ארע ביום זה וזה", ומוסר את המידע. דרך הכלל היא כי הנאשם מודע לזכותו לשתוק ויכול לבחור האם לעשות כן והאם לשנות את הגרסה שמסר בשב"כ (כפי שהנאשם עשה בעניינו, ושינה מספר פרטים שמסר בחקירת השב"כ).

75. לא זו אף זו, לפי המדיניות המשפטית הרלוונטית, תתקבל הודיה שניתנה כדין אף אם היא ניתנת לאחר הודיה שנפסלה, כל עוד נותק הקשר הסיבתי בין האמצעים הפסולים לבין ההודעה שנתן הנאשם, או במקרה שהנאשם הפנה להודאה הפסולה ואימת אותה (ראו קדמי, עמודים 97 - 98; ע"פ 9141/10 סטואר נ' מדינת ישראל (28.4.14)).

סעיף סא).

76. בנדון דנן, העידו שני החוקרים המשטרתיים גובי הודעות הנאשם. החוקר עלא טפלה העיד, שבדרך כלל הוא מקבל זיכרון דברים מחקירת שב"כ, שואל את החשוד שאלות ומה שעונה הוא כותב ומחתים אותו על ההודעה (עמוד 10 שורות 2 - 9). החוקר ציין שלפעמים הוא מוסיף שאלות נוספות מעבר לאמור בזכ"ד כדי לדייק בפרטים, וכי הזכ"ד של השב"כ לא תמיד מדויק; ועל כן, הוא מוודא שאין טעויות. מכאן, וכפי שהעיד העד באשר למקרה שלפנינו, הוא הפעיל שיקול דעת עצמאי בחקירה לצורך בירור האמת ולא פעל באופן טכני בלבד. כן הוסיף כי לא הופעל שום לחץ על הנאשם (עמוד 14 שורות 28 - 32).

77. החוקר השני, אריסן סעיד, העיד, שישנם מקרים בהם בוחרים נחקרים, אחרי חקירות שב"כ, לשמור על זכות השתיקה במשטרה, ואינם מסכימים לתת עדות. החוקר המשטרתי רושם זאת בעדות ומעבירה לממונים על החקירה. לדבריו, הוא אינו יודע איך מתנהלות חקירות השב"כ, אך אם יש משהו חריג בחקירת שב"כ שעולה בחקירה המשטרית לאחר מכן, למשל, כאשר החשודים מתלוננים על מכות ועל מניעת שעות שינה בחקירת השב"כ, הוא מציין את זה בעדות. כמו כן, אם אנשים מובאים לחקירה תשושים לאחר חקירת שב"כ, חוקרי המשטרה ידחו את החקירה (עמוד 26 שורות 9 - 21). גם מעדותו עולה כי חוקרי המשטרה יפעילו שיקול דעת עצמאי במהלך החקירה המתבצעת על ידם.

78. מכל מקום, הגובים העידו על אמרות הנאשם שנרשמו, ועל כך שניתנו באופן חופשי ומרצון. אף ההגנה אינה חולקת למעשה על כך שההודעות ניתנו באופן זה, שהרי לו הייתה טענה כי ההודעות נגבו באמצעים פסולים, היה הנאשם דורש לקיים משפט זוטא. הנאשם עצמו אישר שחוקרי שב"כ לא הרביצו לו, ברם לדבריו הם התעללו בו נפשית (עמוד 93 שורות 1 - 3). טענה זו לא ניתנה לקבל, לאחר שלא התקיים משפט זוטא. אם כן, אין מחלוקת לגבי עצם **קבילותה של הודיית הנאשם**.

79. המחלוקת בין הצדדים עוסקת, על פניה, **בכוחה הראייתי של הודיית הנאשם ומידת משקלה**. זאת כאשר ייתכן מצב, בו ניתנת הודיה באופן חופשי ומרצון, אך הנחקר כיזב בה מטעמיו שלו. בית המשפט העליון כבר הביע עמדתו כי חקירת שב"כ היא מטבעה מצב מלחץ, מבלבל ואף מאיים, וקל לקבל את החשש כי נמסרה הודאת שווא (ראו לעניין זה, ע"פ 8589/13 **רמילאת נ' מדינת ישראל** (27.1.15), סעיף 25). בענייננו, נטען בסיכומי ההגנה כי הנאשם מסר בהודיותיו פרטים מפלילים שאינם נכונים, כיוון שחוקרי שב"כ השתילו מידע בפיו ולחצו עליו להודות באמצעות ה"שאלה" האם אין הוא רוצה לסיים כבר את החקירה, וכי אכן ניתן יהיה לסיים מהר לאחר שיספר את האמת. לא אכחד כי טענה זו עושה רושם כעוסקת **בקבילות ההודיה ובפגיעה במסירתה באופן חופשי ומרצון** - טענה שלא ניתן לקבל מן הטעם המפורט לעיל, כי אין מחלוקת על עצם קבילותה של ההודיה.

80. אשר לשאלות שנשאל הנאשם על פי הזכ"דים, מדובר בשאלות שגרתיות מקובלות בהן נעשה שימוש בחקירות. אין ספק כי חקירה אינה עניין נעים וסימפטי, אך שאלות אלו אינן מערערות את הבסיס של הודיית הנאשם, נוכח סימני האמת העולים ממנה כפי שפירטתי לעיל.

81. טוען ב"כ הנאשם, כי ראייה לכך שהנאשם סיפר בהודעותיו דברים שאינם נכונים טמונה בכך שבהודעותיו סיפר על אירוע בו השתתף ביום בו הייתה הפסקת חשמל בסילואן (ביום 17.4.15), כאשר על פניו הפרטים דומים מאוד לאירוע נשוא סעיף 13 לכתב האישום, שמתוארך ליום קודם לכן 16.4.15. ברם, לאירוע מיום 16.4.15 יש דו"ח פעולה של המשטרה, ואילו ל-17.4.15 אין דו"ח פעולה, משמע שאין לו תימוכין, ועל כן ארוע זה לא הוכנס לכתב האישום.

82. ראשית יצוין, שגם אם דברי הנאשם אודות האירוע ביום הפסקת החשמל הם פרט שגוי או שקרי, כבר נקבע כי "ככלל, פרטים שגויים או אף שקריים בהודאות אינם מפחיתים בהכרח באופן משמעותי ממשקלה של ההודאה. אחרת יכול כל אדם לשזור מעט פרטים שגויים לאורכה של הודאתו הכנה, למקרה שיחפוץ לחזור בו לאחר מכן מהודאתו.

עמוד 12

ואולם, יש ליתן לכך משקל בהתאם לנסיבות העניין" (ע"פ 6296/13 **אדריס נ' מדינת ישראל** (22.3.15)) (להלן: "פרשת **אדריס**").

83. שנית, איני סבור כי יש ללמוד מאירוע נקודתי זה כי הנאשם אכן כיזב בו בפרט כלשהו. העובדה שלא נמצא דו"ח פעולה מתאריך 17.4.15 אינה מעידה כי האירוע לא התקיים. אשר לעובדה כי האירוע לא נכלל בכתב האישום, ניתן להסיק ממנה את המסקנה ההפוכה, כי המאשימה בחרה להאשים במקרים שיש להם תימוכין, ואינה מאשימה ללא שיקול דעת על בסיס הודיות הנאשם בלבד; ולא דווקא כי הנאשם מסר פרטים שקריים בהודעותיו. יתירה מזאת, הניסיון להסיק מהפרטים של אירוע זה כי הנאשם כיזב בהודעותיו **בכלל**, עד כדי כך כפי שטען בעדותו בבית המשפט כי לא השתתף כלל בהתפרעויות, אינו נתמך אף בגרסת הנאשם עצמו בעדותו בבית המשפט ונסתר גם מהתוספות הראייתיות, אותן אפרט להלן.

84. אשר לשאלת תיאור האירועים נשוא כתב האישום, אכן ניתן למצוא סטיות קלות בהשוואה בין ההודעות לראיות שהובאו לביסוס הודיות הנאשם, אליהן אתייחס להלן. אך איני סבור כי יש בהן בכדי לפגוע במשקלן של הודיות הנאשם. ידוע כי כאשר נאשם טוען כי כיזב בהודיות, עליו מוטל נטל הראיה להוכחת הטענה או לפחות לעורר ספק בדבר. בנדון דנן, סבורני כי ההגנה כלל לא התקרבה להרמת הנטל, כאשר לא ניתן הסבר מספק לטענה כי הנאשם מסר הודיה שקרית אשר מכוחו מתעורר ספק בדבר נכונות ההודעות (ראו: י' קדמי **על הראיות** (חלק ראשון, מהדורה משולבת התש"ע - 2009), עמודים 128-129, 137, והפסיקה המוזכרת שם (להלן: "קדמי")).

85. לאור כל האמור לעיל, ולאחר שמתקיימים תנאי סעיף 12א לפקודת הראיות בדבר קבלת הודיית חוץ של נאשם על ביצוע העבירה, סבורני כי יש לקבל את הודעות הנאשם בהן הוא מודה במעשים המיוחסים לו וליתן להן עדיפות על פני עדותו בבית המשפט, אשר בה אין ליתן אמון, מהנימוקים שפירטתי לעיל. להודעות הנאשם ישנו משקל ראוי ומספק, בתוספת הראייתית הנדרשת, ואף מעבר לכך כפי שאציין להלן, המבססת את אמינות הודעותיו. וכאמור לעיל, אני דוחה את טענת ההגנה כי יש לייחס להודעות משקל נמוך יותר לאור הפגמים הנטענים בחקירת השב"כ ובאופייה של החקירה המשטרתית כתוצאה מכך.

התוספת הראייתית הנדרשת

86. בפס"ד **אלחמידי** שצוינה לעיל, הוסיף בית המשפט כי על מנת להרשיע על בסיס הודאת הנאשם, אין די בהודאה עצמה ונדרשת תוספת ראייתית של "דבר מה נוסף":

אולם בקביעה זו לא די, שכן כאמור, קיים מנגנון נוסף לבחינת ההודאה. מנגנון זה הוא חיצוני להודאה, ועל-פיו אנו דורשים לתמוך את הודאתו של הנאשם בתוספת ראייתית של 'דבר מה נוסף'. דרישה זו השתרשה במשפטנו כבר בראשית דרכו (ע"פ 3/49 **אנדלרסקי נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד ב 589), ובמהלך השנים בית-משפט זה שב וחזר על חשיבותה כאמצעי להתמודדות עם החשש מפני הודאות שווא. בהתייחסו למהות דרישה זו של 'דבר מה נוסף', קבע השופט ש"ז חשין, כי היא מטילה על רשויות התביעה 'חובה להראות על שום מה יש לסמוך על ההודאה, כלומר: מה הן המסיבות המחייבות את המסקנה כי ההודאה נכונה' וכן כי היא נועדה להראות 'כי הנאשם הוא אדם אשר הייתה לו הזדמנות לעשות את מעשה הפשע שבעשייתו הודה לפני עמדו לדין'... עוד נקבע, כי הדרישה 'לדבר מה נוסף' אף אינה חייבת להוכיח את עובדת התרחשות העבירה גופה או לזהות את הנאשם כמבצעה, וניתן להסתפק בכל ראייה - ישירה או נסיבתית - שיש בה כדי לאמת את ההודאה.

"דבר מה נוסף" היא תוספת ראייתית חיצונית להודאה, המאמת את הודיית החוץ ומאפשרת לבית המשפט לשלול את האפשרות שניתנה הודיה כוזבת (קדמי, 148-146; ע"פ 431/08 **גואברה נ' מדינת ישראל** (13.4.10)). כן

נקבע, כי משקלה הסגולי של תוספת דבר מה נוסף נגזר ממשקלה הסגולי של הודיית החוץ - ככל שההודיה לוקה יותר בפגמים, תגדל הדרישה לדבר מה נוסף בעל משקל משמעותי יותר, ולהפך (ע"פ 744/78 לוי נ' מדינת ישראל, פ"ד לג(3) 228, 234; ע"פ 7443/06 ארקה נ' מדינת ישראל (28.9.08); ראו הרחבת פס"ד לוי ועיון בדרישת "דבר מה נוסף" בפרשת אדרים, סעיף 6 ואילך).

87. מלבד היות התוספת הראייתית ה"דבר מה נוסף" ראיה שיש בה כדי לאמת את ההודעה והיא אינה חייבת להוכיח את עובדת התרחשות העבירה לגופה, במצב בו ההודעה היא אחת ועליה מבוססים מגוון של אישומים, נדרשת תוספת ראייתית לאישום אחד כדי לבסס הרשעה גם באישומים האחרים, וזאת בתנאי שקיימת זיקה פנימית או קרבה עניינית בין העבירות, או שמדובר בפרשה אחת (ראו דעת הרוב (השופטים ע' פוגלמן ונ' הנדל) בע"פ 4679/14 פיליפוב נ' מדינת ישראל (15.12.14)). לטענת המאשימה, בענייננו מדובר באותה התארגנות, אותן חוליות ואותן פרשיות של עבירות ועל כן די בראיה המהווה דבר מה נוסף לאישום אחד בכדי לבסס הרשעה בשאר האישומים; ואכן, כתב האישום עוסק בחלקו של הנאשם בהתארגנות והשתתפות בסדרה של הפרות סדר בסילואן, כאשר מדובר בעבירות דומות ונסיבות עבירה חוזרות ונשנות, בשינויים קלים.

הגשת אמרות בכתב לפי סעיף 10א

88. המאשימה מצביעה על מספר ראיות המהוות תוספת ראייתית להודיות הנאשם. עיקרן של הראיות הוא אמרות עדי התביעה 1 - 4 במשטרה (עבד אלכרים שיוחי, פואד קאק, מחמוד עאשור ומחמד אבו סארה) (ת/14-ת/18), אשר הוגשו לפי סעיף 10א לפקודת הראיות.

89. בין הצדדים ניטשה מחלוקת בשלב הסיכומים, האם ניתן להגיש את האמרות של העדים במשטרה לפי סעיף 10א. לדברי ב"כ הנאשם, הודעות עדי תביעה 1 - 4 לא הוגשו לפי הקריטריונים של סעיף 10א, הואיל ולא הוכחו אמרותיהם. לטענתו, כאשר העד אינו מכחיש כי הייתה אמרת חוץ, אלא שטוען שמה שכתוב בהודעה אינו אמת, המאשימה הייתה צריכה להביא את גובי ההודעה למתן עדות; ומשלא עשתה כן, ניתן להסתמך אך ורק על דברי העדים במשפט ולא על אמרות החוץ. ב"כ הנאשם מאשר כי העדים סתרו את עצמם ולא היו אמינים, אך חרף האמור לא ניתן לטענתו להשתמש בהודעות שלהם. ב"כ הנאשם מוסיף שהוא אינו מסכים שיוגשו ההודעות ללא עדות גובי ההודעות, וזאת הגם ששתק בדיון בעת הגשתן כראיות התביעה לפי סעיף 10א. לשיטתו, לא קמה חובה על הסניגור לומר באופן פוזיטיבי שהוא מעוניין להביא את גובה ההודעה לעדות. חזקה על המדינה, שהיא המגישה את ההודעה לפי סעיף 10א, שהיא תביא את גובה ההודעות, וכיון שלא עשתה כן לא ניתן להגישן לפי סעיף 10א.

90. על כך משיב ב"כ המאשימה, בסיכומי השלמה בכתב, כי האמרה על פי סעיף 10א הוכחה מדברי העדים עצמם, כאשר במהלך חקירתם בבית המשפט הם אישרו את עצמם מתן האמרה במשטרה (גם אם לאחר מכן טענו שאמרו במשטרה דברים לא נכונים). הכחשה של עצם האמירה נעשתה רק על ידי העד מחמוד עאשור, אשר התייחסה לקטע קטן של עדויותיו הנוגע לנאשם שניצב מולו, ועובדה זו אינה פוגמת בעצם הוכחת האמרה. עוד צוין, כי במהלך הדיונים עצמם, ב"כ הנאשם לא התנגד לקבלת ההודעות לפי סעיף 10א לפקודת הראיות, וזאת גם כאשר בית המשפט אמר מפורשות כי הוא מקבל את ההודעות לפי סעיף 10א.

91. סעיף 10א לפקודת הראיות קובע כדלקמן:

(א) אמרה בכתב שנתן עד מחוץ לבית המשפט תהיה קבילה כראיה בהליך פלילי אם נתקיימו אלה:

(1) מתן האמרה הוכח במשפט;

(2) נותן האמרה הוא עד במשפט וניתנה לצדדים הזדמנות לחקרו;
עמוד 14

(3) העדות שונה, לדעת בית המשפט, מן האמרה בפרט מהותי, או העד מכחיש את תוכן האמרה או טוען כי אינו זוכר את תכנה.

צודקת המאשימה בטענתה כי לצורך הוכחת מתן האמרה, די בכך שהעד עצמו אישר בעדותו בבית המשפט כי האמרה ניתנה על ידו (ראו למשל קדמי, עמוד 373). בנדון דנן, העדים מאשרים שמסרו הודעות במשטרה ואמרו את הדברים (העד **מוחמד אבו סארה**, בפרוטוקול מיום 2.11.15 עמוד 66 שורות 1 - 3, ראו גם עמודים 64 - 65; העד **עבד אל כרים שיוחי**, שם, עמוד 35 שורות 25 - 32, עמוד 66; העד **פואד קאק**, פרוטוקול מיום 15 אוקטובר 2015 עמוד 47 שורות 7 - 9, עמוד 48 שורה 17); העד **מחמוד סאלח עאשור** (שם, עמודים 54 - 55).

92. לאור האמור, לא היה כל צורך להבאת גובי הודעות העדים לשם הוכחת אמרותיהם. אוסיף כי העובדה שב"כ הנאשם שתק בדיון כאשר ההודעות הוגשו לפי סעיף 10א, מבלי שדרש להביא לעדות את גובי ההודעות ולא קבל על הוכחת האמרות עד לשלב הסיכומים אינה יכולה להתקבל.

93. שיוחי, אבו סארה, קאק ועאשור היו עדים במשפט, כך שאף התנאי השני להגשת אמרותיהם מתקיים. אשר לתנאי השלישי, כפי שאפרט להלן, התרשמתי כי עדות כל אחד מהם הייתה שונה באופן מהותי מן האמרה בכתב, כאשר הם הכחישו בבית המשפט את נכונות האמרות.

עבד אלכרים שיוחי

94. העד העיד על התפרעות ביום רצח אבו חדיר (אישום מס' 1). בתחילת עדותו העיד שהיו אתם בהתפרעות שלושה נוספים, אשר את שמותיהם ציין בהודעתו במשטרה, אך לא מזכיר את הנאשם, כאשר במשטרה טען שגם הוא השתתף באירוע יחד עם שלושת האחרים. בהמשך, העד הכחיש כליל את השתתפות הנאשם. שיוחי הודה שחתם על עדות שלו ברם טען שהכריחו אותו לחתום (עמוד 36 שורות 1 - 4). ב"כ המאשימה הקריא לו את הודעתו במשטרה ובתגובה טען שאינו זוכר מה היה באירוע (עמוד 36 שורות 18 - 23). מכאן עולה בבירור, כי שיוחי הכחיש את הודעתו במשטרה וכי עדותו בבית המשפט שונה ממנה בפרט מהותי, כך שמתקיימים תנאי 10א לשם קבלת אמרתו במשטרה כראיה.

95. שיוחי המשיך והכחיש דברים שאישר במשטרה באשר להשתתפות שלו בהתפרעויות. בחקירתו הנגדית אף חזר בו מדבריו בתחילת העדות הראשית, באשר להשתתפות שלושת האחרים אתו בהתפרעויות, וטען שאף אחד לא השתתף אתו, ושהחוקרים הכריחו אותו לומר את הדברים (עמוד 43 שורות 3 - 20). עדותו הותירה רושם בלתי אמין. העד סתר את דבריו בחקירה עצמה, וניכר היה כי ביקש שלא להפיל את הנאשם ואחרים במעשים.

96. בהודעת שיוחי מיום 18.9.14 (ת/14), הוא מספר על כמה מקרים של התפרעויות בהן השתתף עם אחרים. הוא מציין שביום מותו של אבו חדיר היו התפרעויות והוא הלך יחד עם הנאשם ועוד שלושה, הכינו בקבוקי תבערה וזרקו אותם לעבר "ההתנחלות עמוס" (יהודי שגר עם משפחתו בסילואן ששמו עמוס, וכך הם מכנים את ביתו, ב.ג.) (שורות 75 - 92). כן הוא מספר על מקרה נוסף שבועיים לאחר מכן, בו הוא יחד עם הנאשם, איהב חמדאן ומאלק חמדאן הלכו וזרקו בקת"בים על "ההתנחלות עמוס".

97. בעדותו בבית המשפט, העד הכחיש כי הביאו דלק מרכבים להכין בקבוקי תבערה, הכחיש שרצו לשרוף את בית עמוס, הכחיש את השתתפות הנאשם באירוע השני שבועיים לאחר רצח אבו חדיר, והכחיש בכלל את השתתפות הנאשם במעורבות כלשהי.

98. לאור סתירותיו בעדותו בבית המשפט, סבורני כי לא ניתן לקבלה כמהימנה. אני מקבל את הודעתו במשטרה עמוד 15

לפי סעיף 10א לפקודת הראיות, ונותן לה עדיפות על פני עדותו בבית המשפט.

פואד קאק

99. הודעותיו של פואד קאק משמשות לטענת המאשימה כראיה לאישום מס' 12, כאשר פואד קאק הודה שהשתתף באירוע נשוא האישום בלי שהזכיר את הנאשם, והנאשם בהודעתו העיד שקאק השתתף באירוע זה.

100. בהודעת פואד קאק מיום 20.4.15 (ת/16), הוא הודה שבסוף חודש מרץ 2015 ראה שצעירים מתכנסים לצורך התפרעות, או אז הלך וקנה קופסת זיקוקים ובה 25 זיקוקים והצטרף לקבוצת צעירים רעולי פנים שהמתינו ליד קופת חולים כללית בעין אללוזה לעימותים עם כוחות משטרה. קאק הודה שזרק שתי אבנים ואח"כ הדליק את כל הזיקוקים וירה אותם על רכבי משטרה. כאשר השוטרים ירדו מהרכבים, הוא ושאר המתפרעים ברחו. לדבריו, השתתפו בהתפרעות זו עשרה אנשים רעולי פנים והוא לא מכיר אותם. בהודעתו מיום 16.4.15 הודה שהשתתף בהתפרעות נוספת כשמת עבד אל-רחמאן שלודי ביום ההלוויה שלו בשנת 2014, או אז זרק אבנים על כוחות משטרה. הוא עשה זאת מתוך כעס וצער על השהידים ובטענה שמתנחלים היכו את אבא שלו.

101. בעדותו בבית המשפט, אישר קאק שהוא מכיר את הנאשם מבית הספר. קאק הכחיש שהיה עצוב ביום שבו שלודי נהרג, וטען "לא הרגשתי כלום". קאק טען שהוא לא זוכר מי השתתף באירועים בשכונה, וכן לא זוכר את הדברים שאמר במשטרה על ההתפרעות במות שלודי. אחר כך חזר בו ונזכר שזה אכן מה שאמר במשטרה. לגבי האירוע השני, ההתפרעות בסוף מרץ, אישר שהיו עימותים, לא יודע מי היה אותו וטען שהיה לבד בעימותים (שהיא כשלעצמה טענה לא סבירה). אחר כך טען שלא יודע כמה היו עמו ושכת. לדבריו באירוע הזה לא היו ג'יפים של משטרה ולא אנשי משטרה, והוא זרק שני זיקוקים ולא 25 כפי שהודה (עמודים 47 - 49). מדובר בפרטים השונים באופן מהותי בין הודעותיו לעדותו, ועל כן מתקיימים התנאים לקבלת הודעותיו לפי סעיף 10א לפקודת הראיות.

102. למעשה עדותו הייתה מתחמקת ומלאה בסתירות. העד ניסה להתחמק מלהשיב לשאלות בנוגע למידע שהודה בו במשטרה. בתחילה טען שהוא לא זוכר ואח"כ נזכר באופן חלקי. חלק מהפרטים הכחיש. דבריו כי לא היו רכבי משטרה ושוטרים תמוהים, לאור טענתו כי בכל זאת ירה שני זיקוקים, ואם כן על מי זרק? לאור האמור, לא ניתן לקבל את עדותו בבית המשפט כמהימנה, ואני מעדיף על פניה את הודעותיו במשטרה.

מחמוד עאשור

103. בהודעת עאשור מיום 3.6.15 (ת/17) הוא מפרט את מספר הפרות סדר בהן השתתף, מי השתתף אתו ומה עשה. עאשור מציין שמות של צעירים שהשתתפו עמו בהפרות סדר (ביניהם: באסל שוויכי, אמג'ד שוויכי, תאופיק שוויכי (את שלושתם מציין בכל האירועים), לואי רג'בי, עלי דענא, מחמד אלעבאסי). הוא מעיד על אירוע בליל אלקדר של התפרעות גדולה בעין אללוזה, בה השתתפו בערך 200 איש רעולי פנים אשר זרקו אבנים ובקת"בים. עאשור לא מזכיר את הנאשם. עוד הוא מספר על אירוע לאחר מותו של שלודי, של עימותים בעין אללוזה וזריקת אבנים, וכן מספר על אירוע נוסף ביום מותו של מועתז ח'ג'אזי יחד עם עוד 100 איש, בתקופת צוק איתן.

104. עאשור מזכיר את הנאשם בקשר לאירוע שהתרחש בחודש פברואר 2015, בו הכין שבעה בקת"בים מתחת לעץ התאנה שליד ביתו של באסל שוויכי (שם הכין בקת"בים גם להתפרעויות אחרות), ועאשור ובאסל שוויכי תיאמו עם הנאשם לזרוק ביחד בקת"בים על רכבי הביטחון. לדבריו "באותו יום אני ובאסל שוויכי תיאמנו עם חמזה אלעבאסי בן 19 רווק מסילוון עצור ולא יודע עליו פרטים נוספים לזרוק ביחד בקת"בים על רכבי הביטחון אשר נתתי לחמזה עבאסי וקבוצתו 3 בקת"בים ואני לקחתי את השאר ונפגשנו בהר מנדוב ושם שמנו רעלות פנים וזרקנו בקת"בים על 2 ג'יפים של משטרה ורכב של מתנחל מהר מנדוב בעין אללוזה ממרחק של 50 מטרים בערך

אשר אני והקבוצה שלי היינו לבד והקבוצה של חמזה הייתה רחוקה מאתנו 100 מטרים בערך ואני לא מכיר מישהו מהקבוצה של חמזה בפעילות הזאת" (שורות 275-256)

105. בעדותו בבית המשפט, עאשור לא זכר עם מי השתתף באירועים, אך בהמשך אישר אירועים עליהם הודה במשטרה ועם מי השתתף בהם. עאשור הכחיש את דבריו במשטרה רק בנוגע לנאשם, כאשר הכחיש שתיאם אתו לזרוק בק"תבים וטען שהוא לא זוכר מה קרה באירוע הזה, ושאלף פעם לא ראה את הנאשם בהתפרעות (עמוד 56, עמוד 57 שורות 1-2). בדברים אלו שונה עדותו בבית המשפט בפרט מהותי ביחס להודעותיו במשטרה, ועל כן מתקיימים תנאי סעיף 10א לצורך הגשת הודעותיו כראיה במשפט.

106. בהמשך עדותו בבית המשפט עאשור מאשר שזרק בקת"בים מהר מנדוב (בסילואן) על רכבי משטרה. הוא מכחיש שליד ביתו של באסל שוויי יושע עץ תאנים (אותו הזכיר מספר פעמים בהודעה במשטרה), וכשעומת עם דברים אלו טען שהוא לא עשה את הדברים האמורים והתחמק מלאשר פרטים שמסר במשטרה (עמודים 57 - 59). כן ענה באופן מתמיה כאשר הכחיש שיש לו טלפון וטען שמעולם לא התקשר לתאופיק ובאסל שוויי (בעוד שהודה שביצע איתם את כל ההתפרעויות), ולדבריו סתם נפגשו ברחוב והחליטו לזרוק אבנים (עמוד 61 שורות 18 - 31).

107. עדותו של עאשור הייתה לא אמינה. הגם שבתחילת עדותו אישר עאשור ולא הכחיש פרטים ואירועים רבים בהם הודה במשטרה, כאשר נשאל שאלות על הנאשם החל להכחיש את אותם פרטים שמסר במשטרה, ועדותו התמללה בסתירות ופרכות. לאור האמור לא ניתן לקבל את עדותו בבית המשפט, ואני מעדיף את הודעתו במשטרה על פניה.

מחמד אבו סארה

108. בעדותו ציין אבו סארה שהוא מכיר את הנאשם מהכפר רק "בפנים". לטענתו, בחקירה במשטרה לא אמר את האמת, ובהמשך טען שידע דברים מתוך מה שאמרו לו המדובבים, וכיוון שהבין מהם שמישהו הפליל אותו וכי הוא הולך לשבת בכלא שישה חודשים "אז התחלתי לשקר, וכל מה שאמרתי זה לא היה אמת" (עמוד 65 שורות 17 - 28). כן הוסיף שאיימו עליו "באימא ואבא שלי, ובאחים הקטנים שלי" (עמוד 66 שורות 1-3). לאור האמור, וכפי שיפורט להלן, העד הכחיש את תוכן אמרתו במשטרה ועל כן מתקיימים התנאים להגשת אמרתו לפי סעיף 10א.

109. בהודעה במשטרה מיום 26.5.15 (ת/18), הודה אבו סארה שהוא חבר בחוליה עם חברים מהכפר שנהגו ליידות אבנים ובקת"בים לעבר רכבי משטרה ומתיישבים. הוא מונה את חברי החוליה, וביניהם הנאשם, המכונה אבו ג'בר. הוא העיד שהנאשם היה האחראי על החוליה (שורות 8 - 20). אבו סארה אומר שהוא היה פעיל בחוליה מאז שנחטפו שלושת המתנחלים ועד למותו של שלודי באוקטובר 2014. באותו יום היו עימותים והוא נפצע בברך מגומי, הוא קיבל מכות מאבא שלו אשר התנגד למעשיו והחליט לא לצאת עוד להתפרעויות. לדבריו, הפעם הראשונה שידו אבנים ובקת"בים הייתה לאחר מותו של אבו ח'דיר. הוא מזכיר גם את האירוע שלושה או ארבעה ימים לפני לילת אלקאדר בעין אלזזה, באותו יום הביא הנאשם בקת"בים לכולם והוא עצמו זרק אחד. העד פירט מי עוד היה באירוע ומה השליך. כן העיד על אירוע נוסף בסוף הרמאדן בו פגש את הנאשם, והשניים סיכמו להיפגש ולידות שוב. הנאשם הביא בקת"בים, חילק לכולם והם השליכו לעבר אוטובוס של מתנחלים. הוא סיפר גם על אירוע נוסף בספטמבר 2014 בו לקח חלק יחד עם הנאשם ושמות האחרים. באירוע אחרי מותו של שלודי, מצוין העד את ההתפרעות ושפגשו את פואד קאק אשר הצטרף אליהם.

110. אבו סארה העיד במשטרה על תפקידו של הנאשם: "חמזה אלעבאסי היה הכי פעיל בחוליה כאילו, והוא זה שהיה באופן קבוע מודיע לחברים אודות העימותים והוא נהג לאסוף כסף מהצעירים בכדי לרכוש זיקוקים ולירות אותם לעבר המשטרה, אך אני אף פעם לא נתתי לו מאחר ואני הצטרפתי אליהם לתקופה קצרה ולא קבוע כלומר הייתי במקרה יוצא איתם, חמזה נהג גם לרוב להביא את הבקת"בים לצעירים, הוא היה מושך

דלק מהרכב שלו הסיטוראן הלבן בכדי לייצר מהם בקת"בים, כשחמזה היה מתקשר לחבר'ה בכדי לעדכן אותם שיש עימותים בכדי לצאת אליהם, סיכמנו שמילת הקוד תהיה "תבוא לשחק קלפים או כדורגל" ... כלומר לצאת ליידות." (שורות 100 - 106).

111. בעדותו בבית המשפט הכחיש אבו סארה שפעלו כחוליה, וטען שהכריחו אותו להגיד זאת. הוא הכחיש שהתחילו בפעילות לאחר רצח אבו חדר, וטוען כי אפילו לא אמר את הדברים במשטרה, אלא מדובר בשקרים שנאמרו אצל המדובבים. חוקרי המשטרה שאלו אותו שאלות, בהתחלה טען שהוא לא ענה להם ואחר כך אישר שענה על השאלות, כאשר לטענתו עשה כן בשל איומים על משפחתו (עמוד 66 שורות 14 - 32, עמוד 67 שורות 1 - 4).

112. בהמשך עדותו הכחיש אבו סארה דברים שאמר במשטרה על חברי החוליה ועל הנאשם, וטען שהמציא שמות של אנשים שלכאורה השתתפו אתו בהתפרעות לפי שמות אנשים שהיו אתו בכלא, ושלא ידע שהם השתתפו בהתפרעות (עמוד 67 שורות 18 - 32, עמוד 68 שורה 1). אבו סארה העיד שלנאשם יש רכב לבן, אך אינו זוכר שאמר זאת בחקירה. העד מודה שאמר שהנאשם הוא אחראי החוליה, ברם כשנשאל מה זה אומר להיות אחראי בחוליה - ענה "לא יודע, אני לא יודע כל הדברים האלה" (עמוד 69 שורות 1 - 11). הוא אינו זוכר שאמר שהנאשם אוסף כסף מצעירים לקנות זיקוקים ושהנאשם היה מושך דלק מהרכב שלו כדי להכין בקבוקי תבערה (עמוד 69 שורות 27 - 31, עמוד 28 שורות 1 - 2). כאשר נשאל אודות האירועים שסיפר עליהם במשטרה, הכחיש את כולם. כן התחמק מלענות מה היה בלילת אלקאדר. בחקירה הנגדית טען שיש דברים שהשוטר אמר לו והוא לא אמר אותם, וזה רשום בהודעה שלו (עמוד 73 שורות 28 - 31).

113. עדותו של מחמד אבו סארה הייתה לא אמינה. כפי שהדגמתי לעיל, עדותו מתחמקת ומלאה בסתירות. מה גם שתמוה כיצד רק "המציא שמות של אנשים" שראה במעצר, כאשר בהודעתו מסר פרטים מדויקים שמסר גם הנאשם אודות החוליה, פעילותה בכלל ופעילות הנאשם בפרט.

114. לאור האמור לא ניתן ליתן אמון בעדותו של אבו סארה, ואני מעדיף על פניה את הודעתו במשטרה.

115. לסיכום עד כאן, אני מקבל את אמרותיהם של עדי התביעה 1 - 4 כראיה חלף עדותם בבית המשפט.

התוספות הראייתיות הקיימות בחומר הראיות

116. חלק מאמרותיהם של עדי התביעה 1 - 4 מאמתות ישירות את הודיית החוץ של הנאשם. כאמור, **מחמד אבו סארה** מפרט את תפקידו של הנאשם כראש קבוצה-חוליה אשר יידתה אבנים ובקבוקי תבערה על כוחות הביטחון. הוא מסר פרטים רבים על הפעילות הזוהים לפרטים שמסר הנאשם בהודעותיו. הפעילות החלה מאז הירצחו של אבו ח'דיר, הנאשם אסף כסף כדי לרכוש זיקוקים, הוא היה מתאם את הפעולות והיה מכין בקבוקי תבערה באמצעות שאיבת בנזין מרכבו הלבן. אבו סארה ראה עצמו חלק מהקבוצה של הנאשם, ובהודעת הנאשם, בה הוא מונה את חברי חוליית עין אילוזה, הוא אכן מונה את אבו סארה. זאת ועוד, שמות שאבו סארה ציין כחברי החוליה, מוזכרים אף הם בהודעת הנאשם כחברי החוליה (מלבד שניים נוספים שציין אבו סארה ועוד נוספים שציין הנאשם (נעים אבו סארה, אחמד פרג' דענה, עלי רוחי דענה, מחמד אלאעוור). כן מציין אבו סארה כי יש צעיר נוסף שאינו מכיר את שמו, אשר הם מכנים אותו "זיגזים" וגר בין ראס אלעמוד לסילואן והינו מקורב לנאשם. הנאשם עצמו סיפר על מחמד קימרי המכונה "זיגזים", הוא משייך אותו לקבוצה אחרת וטוען שהשתתף עם קבוצת הנאשם מספר פעמים ברמאדן בהתפרעויות. אמרתו של אבו סארה מספיקה כתוספת הראייתית הנדרשת - דבר מה נוסף - הואיל ובדבריו הוא מאמת פרטים רבים ומרכזיים בהודעותיו של הנאשם לגבי החלק הכללי של כתב האישום, וכן לגבי אישום מס' 3 באשר לאירוע בלילת אלקאדר או בסמוך אליו (כאשר אבו סארה העיד ששלושה או ארבעה ימים לפני לילת אלקאדר היו עימותים עם כוחות הביטחון והנאשם הוא זה שהביא את הבקת"בים לכולם).

117. הודעתו של **מחמוד עאשור** מהווה תוספת ראייתית מתאימה, כאשר הוא מציין מספר שמות של חברי הקבוצה שלו שהשתתפו בהפרות סדר (באסל שוויי, אמג'ד שוויי, תאופיק שוויי (עאשור מציין שאמג'ד ותאופיק עובדים עם באסל בשיפוצים ועבודות גבס)), וגם בהודעת הנאשם מוזכרים שמות אלה כחברים בקבוצה נוספת. הנאשם ציין כחברי הקבוצה האחרת את מחמוד עאשור עצמו, באסל שוויי ושני בני משפחת שוויי נוספים שהנאשם לא זוכר את שמם, אם כי ציין שהם עובדים עם באסל שוויי בגבס. הנאשם הזכיר שם נוסף בקבוצה יחד עם עאשור, שעאשור לא ציין - מחמד קימרי, והוא המכונה "זיגזים" כאמור.

118. אעיר כי עאשור העיד על אירועי הפרות סדר נוספים בהם לא ציין את הנאשם, אף שמדובר באירועים שהנאשם התייחס אליהם כמועדים בהם התרחשו התפרעויות המוניות (לילת אלקאדר, היום בו הוחזרה גופת שלודי, ביום מותו של מועתז חיאזי), אולם דברים אלו כשלעצמם אינם מספיקים כדבר מה נוסף הואיל ואין בהם אימות ממשי וספציפי להודיית החוץ של הנאשם, בשונה מציין שמות חברי הקבוצה.

119. באישום מס' 7 פורט אירוע ביום 24.10.14 או בסמוך לכך, בו הנאשם ואחרים ידו זיקוקים וידו אבנים לעבר כוחות הביטחון. הנאשם מאזכר אירוע זה כיומיים-שלושה לאחר פיגוע הדריסה של שלודי, כשהוחזרה גופתו של שלודי, בו נזרקו אבנים וידו זיקוקים, והוא מציין שפואד קאק ידה אבנים. פואד קאק בהודעתו אישר שלאחר מותו של שלודי הצטרף לירי זיקוקים ואבנים לעבר המשטרה, והוא ידה אבנים (שורות 24 - 28 להודעתו, ת/15). אף מחמד אבו סארה מאמת כי ביום שבו שלודי מת, התפתחו עימותים רבים בסילואן ואבו סארה הגיע עם אחרים לאזור ההתפרעות; וכשחזר לכיוון עין אלזזה פגש בדרך את פואד קאק ובידיו אבנים, והצטרף אליהם לזרוק את האבנים לעבר כוחות משטרה (שורות 66 - 74). לאירוע זה יש דו"ח פעולה ת/10 המדווח על אבנים וזיקוקים לעבר צוותי מג"ב בעין אלזזה.

120. באישום מס' 12 נטען כי ביום 3.4.15, הנאשם יחד עם אחרים ידו זיקוקים, בקת"בים ואבנים לעבר ג'יפ משטרה בצומת עין אלזזה. בקת"בים פגעו בחלון הקדמי של הג'יפ והוא החל לעלות באש. הנאשם העיד כי הג'יפ המשיך להתקדם קדימה ואז החיילים פרקו ממנו, כיבו את הג'יפ והתחילו לזרוק רימוני קול. הודעת השוטר אכרם חטיב (ת/11) אשר נסע בג'יפ זה, מאמת את הפרטים לגבי האירוע - הפגיעה בג'יפ, התקדמותו, הפריקה לכיבוי ולפיזור המתפרעים. כן קיים דיסק המתעד את האירוע (ת/12). הודעת השוטר בעניין זה, כאשר היא מפרטת את האירוע החריג כשלעצמו, בשונה מאזכור כללי של הפרות הסדר במסגרת דו"ח פעולה של המשטרה - מהווה דבר מה נוסף.

121. המאשימה מביאה את הודעת פואד קאק כראיה נוספת לאירוע. קאק מדבר על אירוע בסוף חודש מרץ 2015 (במקום 3.4.15, אם כי המועד קרוב). קאק לא מעיד על שריפת הג'יפ אבל מעיד שהשוטרים פרקו מהג'יפים ואז הם החלו לברוח. ב"כ הנאשם מצביע על אי-דיוקים אלו כעובדה המחייבת את המסקנה שלא ניתן להסתמך על הודעתו של פואד קאק כדבר מה נוסף לחיזוק אישום זה. אף אני סבור כי נוכח אי הדיוקים (ובעיקר באי-הזכרת שריפת הג'יפ, שזוהי עובדה משמעותית, מעבר לחוסר דיוק במועד האירוע) קיים קושי להסתמך על הודעתו של פואד קאק לעניין זה.

122. באשר לאישום מס' 13, הנאשם הודה בייצור שני בקת"בים וזריקתם בסמוך ליום 16 אפריל 2015 לעבר רכב אבטחה יהודי שנסע מעיר דוד לכיוון אבו תאיה. קיים דו"ח פעולה של המשטרה שנסעה מאחורי רכב המאבטחים, המעיד על זריקת שני בקת"בים לעבר רכב האבטחה שנסע מכיוון בית יהונתן (ת/11). דו"ח זה, לאור הפרטים שבו התואמים את הודיית הנאשם, אף הוא מצטרף כחלק מדבר מה נוסף להודעתו.

123. לאישום מס' 5, זריקת אבנים וצבע על ג'יפ מאבטחים אזרחיים הפועלים בסילואן, הוגש ת/9 - דו"ח אירועים מיום 4.10.14 בשעה 20:36, כאשר דווח על ידיו אבנים באותה שעה לעבר ג'יפ מאבטחים. הדו"ח מאשש את הודעת הנאשם לגבי זריקת צבע ואבנים על ג'יפ מתנחלים ביום חג אלאדחא.

124. אם אסכם עד כה, מצינו מספר רב של ראיות המאמתות את הודיית החוץ של הנאשם. ראיות אלו, חלקן

כשלעצמן וקל וחומר כולן יחד, מקיימות את דרישת התוספת הראייתית של דבר מה נוסף, ואף מעבר לה.

125. מן הראוי לציין כי המאשימה טענה והציגה בטבלה שהגישה, חלקים נוספים מאמרות עדי התביעה 1 - 4, לאימות הודיית הנאשם באישומים מסוימים מעבר למצוין לעיל. ברם, קיים שוני בין הגרסאות ואי-דיוקים המביאים למסקנה כי אין בהם כדי לבסס את אותם אישומים.

126. לגבי אישום מס' 1, המאשימה מבקשת להסתמך על הודעתו של העד שיוחי באשר להתפרעויות ביום רצח אבו ח'דיר. אלא שבפועל מדבר שיוחי על אירוע אחר בו הוא, הנאשם ושלושה נוספים הלכו לזרוק בקת"בים על ה"התנחלות עמוס". אך בהודעת הנאשם מיום 18.5.15, הודה כי ביום זה הכינו בקת"בים וזרקו אותם למחרת, כאשר התחלקו לשש קבוצות להתפרעויות במקומות שונים בסילואן. הוא לא יודע מה בדיוק עשו הקבוצות האחרות, אך הוא וכמה נוספים זרקו בקבוקי תבערה על רכב משטרה בעין אלונה (שורות 83 - 99) ולא על ה"התנחלות עמוס". נוכח ההבדלים בין גרסאות שיוחי והנאשם, איני רואה באמרתו תוספת ראייתית להודיית הנאשם, כפי שטוען ב"כ הנאשם בעניין זה.

127. באישום מס' 9 פורט אירוע במהלך חודש ספטמבר 2014, בו ירה הנאשם זיקוקים ויידה אבנים לעבר ג'יפ משטרה. המאשימה טוענת כי עדותו של מחמד אבו סארה מהווה ראיה לכך; ברם, אם כי הוא הזכיר אירוע מחודש ספטמבר 2014, וציין כי הנאשם הביא בקבוקי תבערה ויידה בקבוקי תבערה, השמות שאבו סארה מזכיר כמי שהשתתפו בהתפרעות זו אינם השמות שמזכיר הנאשם, ועל כן איני נותן לכך משקל.

128. באישום מס' 10 פורט אירוע שהתרחש מספר ימים לאחר 6.3.15, בו היו עימותים עם רכבים של כוחות ביטחון ואזרחים ששהו במקום, ואשר בו הכין הנאשם הכין בקבוקי תבערה וירה זיקוקים. בהודעת מחמוד עאשור ניתן למצוא ראיה לכך, כאשר הוא מעיד על אירוע בחודש פברואר 2015 תוך שמציין שאינו זוכר יום ותאריך. זהו האירוע בו הוא מציין שנתן שלושה בקת"בים לנאשם וקבוצתו, ושתי הקבוצות זרקו בקת"בים על שני ג'יפים של משטרה ורכב של מתנחל; והוא מציין שהנאשם וקבוצתו היו רחוקים בערך 100 מטרים ממנו בשעת ההתפרעות (שורות 256 - 275). כפי שטוען ב"כ הנאשם, יש קושי מסוים למצוא בהודעת עאשור תוספת ראייתית ספציפית לאירוע נשוא אישום מס' 10, כיוון שהנאשם, אשר מעיד על אירוע זה של ידיו לעבר רכבי ביטחון ומתנחלים גם יחד, טען שהוא הכין את בקבוקי התבערה ולא שקיבל בקבוקי תבערה מעאשור, וגם לא הזכיר אותו. זאת נוסף לשוני בתאריך בין חודש פברואר ל-6.3.15.

129. מן הראוי היה שהמאשימה היא שתיתן את דעתה לאי-הדיוקים בראיות עליהן היא מבקשת להתבסס, מאשר לאזכר אותן באופן כללי כביסוס לאישומים במסגרת הטבלה שהוצגה.

130. מכל מקום, הגם כי אין להתבסס על כל הראיות שהוצגו לצורך ביסוס הודעותיו של הנאשם, הרי כפי שצינתי לעיל, קיימות די והותר ראיות המאמתות את הודעות הנאשם בפרטים רבים, הן לגבי החלק הכללי של כתב האישום והן לגבי חלק מהאישומים. ראיות אלה מסירות את האפשרות לפיה הנאשם מסר הודעות כוזבות במשטרה, ולאור כמותן ואיכותן הן מהוות דבר מה נוסף הרבה מעבר לנדרש, עד כדי היותן תוספת ראייתית משמעותית יותר להודעות הנאשם.

131. למעלה מן הצורך אזכיר, ביחס לאמרות עדי התביעה 1 - 4 שהוגשו לפי סעיף 10 לפקודת הראיות, כי עדות הטעונה תוספת (כמו האמרות בכתב) יכולה לשמש **כשלעצמה** תוספת לעדות אחרת הטעונה נוספת, וזאת כיוון שהתוספת הראייתית נדרשת רק מקום בו אותה עדות משמשת בסיס להרשעה (קדמי, 173). כאן האמרות בכתב של עדי התביעה אינן משמשות בסיס להרשעה, אלא הוגשו כתוספת בלבד להודיות הנאשם ועל כן לא נדרשת לאמרות אלו עצמן תוספת כלשהי.

132. אם כן, לאור קיומה של התוספת הראייתית הנדרשת להודיות החוץ של הנאשם, ולאחר שלא מצאתי ספק סביר

באשמתו של הנאשם, הרי שיש להרשיע את הנאשם בעבירות המיוחסות לו.

עבירת סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה

133. כפי שציינתי לעיל, ב"כ הנאשם טען בהשלמה לסיכומי ההגנה כי הואיל וסעיף 332(3) לחוק נמחק בתיקון 119, הרי שאין להרשיע את הנאשם בגין עבירת סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה.

134. סעיף 332(3) קבע כדלקמן:

העושה אחת מאלה, בכוונה לפגוע בנוסע בנתיב תחבורה או כלי תחבורה או לסכן את בטיחותו, דינו - מאסר עשרים שנים:

...

(3) יורה או זורק דבר אל אדם שעל נתיב התחבורה או כלי התחבורה או אל חפץ שעליהם או גורם שהדבר יגע בהם;

בתיקון 119, נמחק סעיף 332(3) לחוק והוסף סעיף 332א, לפיו:

(א) המיידה או יורה אבן או חפץ אחר לעבר כלי תחבורה בנסיעה, באופן שיש בו כדי לסכן את בטיחותו של הנוסע בכלי התחבורה או את מי שנמצא בקרבת כלי התחבורה, או שיש בו כדי לפגוע בכלי התחבורה בנסיבות שיש בהן כדי לעורר פחד או בהלה, דינו - מאסר עשר שנים.

(ב) המיידה או יורה אבן או חפץ אחר לעבר כלי תחבורה בנסיעה, באופן שיש בו כדי לסכן את בטיחותו של הנוסע בכלי התחבורה או את מי שנמצא בקרבת כלי התחבורה, במטרה לפגוע בנוסע או במי שנמצא בקרבה כאמור, דינו - מאסר עשרים שנים.

כן בתיקון 120 לחוק, הוסף ס"ק (ג) לחוק כהוראת שעה:

(ג) הורשע אדם בעבירה לפי סעיפים קטנים (א) או (ב), לא יפחת עונשו מחמישית העונש המרבי שנקבע לאותה עבירה, אלא אם כן החליט בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להקל בעונשו; עונש מאסר לפי סעיף קטן זה לא יהיה, בהעדר טעמים מיוחדים, כולו על-תנאי.

אוסף שבתיקון 119 לחוק הוסף גם סעיף 275א, לפיו:

275א. המיידה או יורה אבן או חפץ אחר לעבר שוטר או לעבר כלי רכב משטרתי, במטרה להפריע לשוטר כשהוא ממלא את תפקידו כחוק או להכשילו בכך, דינו - מאסר חמש שנים.

135. ב"כ הנאשם טוען כי לפי סעיף 4 לחוק, באם נעברה עבירה ומאוחר יותר בוטל בחיקוק האיסור עליה - תתבטל האחריות הפלילית לעשייתה, וההליכים שהוחל בהם - יופסקו. עוד ציין כי לפי פסיקת בית המשפט העליון בפרשנות סעיף 4 האמור (רע"פ 8273/13 **מדינת ישראל (עיריית תל אביב - יפו) נ' חיימוביץ** (25.12.14) (להלן: **פסק דין חיימוביץ**)), מושם הדגש על ביטול האיסור שבעבירה ולא על מחיקת סעיף העבירה. פירושו של דבר, כי הסעיף האמור יחול רק עת מגלים השינוי החקיקתי שינוי תפיסה חברתית ונורמטיבית ביחס לטיב המעשה שנאסר בסעיף החיקוק שבוטל. ברם, הואיל והאיסור בענייננו לא בוטל, סעיף 4 אינו מסייע בפרשנות והחלת הדין. כן נטען בהקשר זה כי בסעיף 5 לחוק נקבע כי במקרה בו חל רק "שינוי" חקיקתי ביחס לעבירה, "יחול על העניין החיקוק המקל עם העושה", דהיינו,

כי העבירה המקורית תישאר על כנה כעבירה בכפוף להוראה האמורה שיש להחיל את הוראת החיקוק המקלה מבין השניים; אלא, שבענייננו אין זה ברור כי מדובר ב"שינוי" בלבד אלא במחיקת סעיף העבירה לגמרי.

136. ב"כ הנאשם טוען כי אין לכחד שיסודות מסוימים בסעיף 332א דומים ליסודות העבירה שנמחקה. דא עקא, מדובר בדמיון בלבד, כשהשוני נעוץ בעיקר בעובדה כי מדובר בעבירה רחבה יותר; ועל כן, היא בגדר נורמה מחמירה יותר עם הנאשם. זאת משום שבסעיף 332א(א) החדש די ביסוד נפשי של מחשבה פלילית בלבד, ורק בסעיף 332א(ב) נדרשה כוונה מיוחדת. זאת ועוד, היותה של הנורמה מחמירה בהשוואה לחיקוק הקודם נלמדת בעיקר מהוראת ס"ק (ג), המחייבת עונש שלא יפחת מחמישית מהעונש המרבי. סיכומו של דבר, לטענת ההגנה אין להרשיע את הנאשם בסעיף 332(3) שנמחק או בסעיף 332א שבא במקומו.

137. לטענת המאשימה, תיקון 119 לחוק נועד להביא למדרג עונשי בהתאם למידת החומרה שביסוד הנפשי של מבצע העבירה, ברם אין בו כל שינוי בנורמה החברתית המגולמת בהוראת החוק הקודמת; וכוונת המחוקק האמורה עולה מדברי ההסבר לחוק. המאשימה מפנה לפסק דין **חיימוביץ** האמור, לפיו, בנסיבות דנן, כאשר ההגנה על הערך המוגן בסעיף 332(3) נמשכת גם בחיקוק החלופי, ניתן להרשיע את הנאשם גם לאחר שינוי החקיקה בעבירה על פי סעיף 332(ג) לחוק.

138. בנסיבות העניין, עמדת המאשימה היא המקובלת עלי. בסעיף 4 לחוק קבע המחוקק שאם "**נעברה עבירה ובוטל בחיקוק האיסור עליה - תתבטל האחריות הפלילית לעשייתה**". כפי שנקבע בפס"ד **חיימוביץ**, סעיף 4 לחוק עוסק במצבים בהם בוטל האיסור שבבסיס החיקוק בעקבות שינוי תפיסתי של המחוקק אשר הפך את המעשה שנאסר בחיקוק למעשה מותר. כך ציין ביהמ"ש העליון:

ניכר, כי השאלה שמא בוטל 'האיסור' הגלום בעבירה עשויה לעורר קשיים. עם זאת, דומני כי ניתן לעמוד כבר עתה על כמה 'כללי אצבע' בהקשר זה. כך, לדוגמה, במצבים שבהם מתבטלת עבירה, ובאותו מעמד נחקקת עבירה חדשה בעלת יסודות זהים, או כאשר בספר החוקים קיימת ממילא עבירה נוספת, זהה ביסודותיה לזו שפג תוקפה, נקל להתרשם כי האיסור נותר לעמוד על כנו... יושם אל לב, כי קושיות מורכבות יותר עלולות לעלות בסיטואציות שבהן אין זהות, אלא 'דמיון' בלבד, בין יסודותיהן של העבירות הנ"ל. מנגד, מקום שבו נמחקה עבירה מספר החוקים כליל, על נגזרותיה, ובפרט כאשר הדבר נעשה תוך שימוש בנוסח: 'סעיף פלוני לחוק אלמוני - בטל', ניתן לסבור כי האיסור הגלום בה אכן בוטל... מן העבר השני, אם העבירה שבה הואשם או הורשע הפרט עודנה כתובה עלי ספר, חזקה כי גם האיסור שבבסיסה לא בוטל.

בדברי ההסבר לחוק צוין כי הצורך בתיקון החוק התעורר בעקבות המצב הביטחוני במזרח ירושלים (ובמקומות נוספים), כאשר סעיף 332(3) לא נתן מענה מלא למצבים שונים של השלכת אבנים או חפצים אחרים לעבר כלי תחבורה נוסעים, ולא ניתן מענה מלא למדרג החומרה במצבים אלו. סעיף 332(3) דרש יסוד נפשי של כוונה מיוחדת לפגוע בנוסע או בכלי תחבורה, ולא נתן מענה למקרים בהם לא קיימת אותה כוונה מיוחדת. בהתאמה, העונש החמור של עשרים שנות מאסר אינו מתאים למצבים בהם לא הייתה אותה כוונה מיוחדת. עוד צוין כי זריקת אבנים כלפי רכב משטרה, לעיתים רכב ממוגן, יכולה להיעשות לעיתים מתוך התרסה כלפי המשטרה, כך שיהיה קשה לייחס לאותם מתפרעים את הכוונה המיוחדת לפגוע בשוטרים או בכלי התחבורה. לאור האמור הוסף סעיף 275א. לחוק המתייחס ספציפית לנסיבות מיוחדות אלו.

139. מכל מקום, בדברי ההסבר הובהר כי:

"מאחר שהצעת החוק אינה מבקשת לבטל את האיסור הקיים היום בסעיף 332(3) לחוק,

אלא להחליפו ולדרגו, הרי שיחולו ההוראות הכלליות הקבועות בסעיף 5 לחוק, לענין שינוי חיקוק לאחר עשיית העבירה."

140. עינינו הרואות, כפי העולה מתיקון החוק עצמו, כי המחוקק הבהיר שסעיף 4 לחוק אינו רלוונטי לעניינו אלא סעיף 5 לחוק, לפיו, "נעברה עבירה ובטרם ניתן פסק-דין חלוט לגביה, חל שינוי בנוגע להגדרתה או לאחריות לה, או בנוגע לעונש שנקבע לה, יחול על העניין החיקוק המקל עם העושה", דהיינו, כי העבירה לפי החיקוק הקודם נשארת בעינה, אלא שיש להחיל את החיקוק המקל יותר. כעולה מדברי ההסבר, המחוקק לא ביקש לבטל את האיסור הקיים בסעיף 332(3) לחוק, אלא להחליפו בסעיף 332א וליצור מדרג בעבירה. מדובר בסעיפים דומים עד מאוד, אלא שבחיקוק החדש מאפשר המחוקק הרשעה גם ללא הוכחת כוונה לפגוע בנוסע או בכלי התחבורה, ובמקרה זה העונש שיוטל יהיה נמוך יותר (10 שנים); אך בעבירה שבוצע עם יסוד נפשי של כוונה - כפי שהיה בסעיף 332(3) וכפי שנמצא בסעיף 332א(ב) - העונש נותר 20 שנות מאסר. לאור הדמיון, והעובדה כי לא בוטל האיסור שבסעיף 332(3), והנורמה החברתית הגלומה בו, אלא הוחלף בחיקוק דומה, סבורני שאין לקבל את טענת ההגנה לפיה, משנמחק 332(3) יש למחוק את העבירה כליל מכתב האישום, ואין להרשיע את הנאשם בגין המעשים אלו.

141. אי לכך, מסקנתי היא כי יש להרשיע את הנאשם על פי הסעיף החדש, היינו, לפי סעיף 332א לחוק.

142. אשר לכוונה הנדרשת, לאור כל האמור לעיל, ובפרט בהתחשב בפועלו של הנאשם באופן מאורגן והשתתפותו בהפרות סדר רבות וארגון יידי אבנים ובקבוקי תבערה לעבר כוחות ביטחון ויהודים באזור סילוואן, מתחייבת המסקנה כי מתקיים היסוד הנפשי הנדרש של מטרה לפגוע בנוסעים, ואני מקבל את העובדה הנטענת בכתב האישום, כי הנאשם ביצע מעשיו מתוך כוונה לפגוע בכוחות הביטחון או בכלי רכב אזרחיים עם נוסעים יהודים שנכנסו לסילוואן. על כן אני מרשיע את הנאשם במסגרת אישומים 1, 5 ו-15, על פי סעיף 332א(ב) לחוק.

143. אציין, כי באישום 1 הואשם הנאשם בידי לעבר רכב משטרה, ואילו באישומים 5 ו-15 הואשם בידי לעבר רכבי אבטחה יהודיים. הגם שהדבר לא נטען על ידי מי מהצדדים, אני סבור שבגין יידי לעבר כוחות המשטרה במקרה דנן יש להרשיע מכוח הסעיף החדש, סעיף 275א לחוק, המיקל יחסית, שהרי סעיף זו עוסק בידי "במטרה להפריע לשוטר כשהוא ממלא את תפקידו כחוק או להכשילו בכך", בשונה מסעיף 332א(ב) הדורש כי כוונת היידי הייתה "במטרה לפגוע בנוסע או במי שנמצא בקרבה כאמור". לאחר שקיבלתי את עמדת המאשימה, ולאור נסיבות ביצוע העבירה, ריבוי העבירות, שימוש בבקבוקי תבערה שהסיכון מהם משמעותי יותר, ומניעי הנאשם כפי שפורטו בהודעותיו, שוכנעתי כי מטרת הנאשם לא הייתה רק "להפריע" לשוטר במילוי תפקידו, שהיא העבירה שבסעיף 275א לחוק, אלא "לפגוע" באנשי המשטרה, כהגדרת סעיפים 332(3) ו-332א לחוק. על כן אין מקום להקלה עם הנאשם ולהרשיעו בגין אישום 1 לפי סעיף 275א, מה גם שאזכיר שוב, כי הדבר לא נטען על ידי מי מהצדדים.

סוף דבר

144. אני מרשיע את הנאשם בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום, כדלהלן:

יידי או ירי של חפץ אחר לעבר כלי תחבורה (חלף עבירת סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה) - עבירה לפי סעיף 332א(ב) לחוק (3 עבירות); **ניסיון הצתה** - עבירה לפי סעיף 448א(א) רישא בצירוף סעיף 25 לחוק (7 עבירות); **הצתה** - עבירה לפי סעיף 448א(א) רישא; **חבלה בכוונה מחמירה** - עבירה לפי סעיף 329א(2) לחוק (9 עבירות); **ייצור נשק** - עבירה לפי סעיף 144(ב2) לחוק (4 עבירות); **שימוש פזיז ורשלני בחומר נפץ** - עבירה לפי סעיף 338(5) לחוק (9 עבירות); **ניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות** - לפי סעיף 274א(1)+(2)+(3) בצירוף סעיף 25 לחוק (9 עבירות); **התפרעות** - עבירה לפי סעיף 152 לחוק (13 עבירות); **היזק בזדון** - עבירה לפי סעיף 452 לחוק (2 עבירות); **ניסיון היזק בזדון** - עבירה לפי סעיף 452 ו-25 לחוק.

עמוד 23

ניתנה היום, י"ג אדר א' תשע"ו, 22 פברואר 2016, במעמד הצדדים